

MUHÒLELI

Apwiya yorèriheni, Munna Neville.

Kotteliwaxa murima ottikela mukereja ohiyu ula. Kòlala va mmilo vakhani pahi. Mutthaka wolokela vakhani vosisu ula, ni vekekhai miyo kiri otteliwa murima Owo okhala vava, nave. Ni miyo wokisivela Yowo mmansaka, oruha Yowo, ni miyo kinroromela wira nyuwo ohosivelani owiriyana Yowo. [Muthukumano onira, “Amen.”—Mol.]

² Muhiliyale vano, khula okathi mupuwele ela, wira iya ti itthu sinimulipiha murumeyi a Kristu. Mòne, wamini toko, nto ikuru. Nto vano mupuwele, Eroho Yowarya khenimaliherya empa ya Muluku mpakha itthu iya okhala siraneyaka mwa Eroho. Hata nyuwo munira exeni, mòne. Iyo ti itthu siniteka Erutthu ya Kristu, mòne, itthu seiyo. Vano, muhiliyale yeyo, wira ela *va* ti yopajera, ti wamini wanyu. Ikuru, ankhili, ni sikina, sihana wunjeneriwa yeyo, mpakha munnuwelo wòmalela wa Kristu okhala wo woneya, nto Eroho Yowarya enorwa vavo ni otthitta ntoko Erutthu emosa. Itthu iya sihana okhala. Ti vavo, Yesu ohimme awe, “Ni mihokorokho saya awo annisuweliwa.” Mòne, mihokorokho! Nyuwo khamwawerya wima mihokorokho sihivo itthu iya wira simihe mwa nyuwo. Nto vo okathi iya sothene sinikhalaya nipuro na olumwenku ni—ni otakhala, ni sikina, nto ohàmini wothene onokhumuhiwa, vano itthu sothene sa mulaponi ti sòvira, nto khekhanle etthu wohikhala mutthu musyá mwa Kristu. Nto aEfesu 4:30 anihimya, “Muhiripihe murima Eroho Yowarya ya Muluku, yeyo mutthittiwanyu ekhanyero ya nihiku nowopoliwa wanyu.” Otthittiwa ekhanyero m’Omweneni wa Muluku! Vano, muhiliyale yeyo. Mupwehe eyo mmuruni vano, sinthuneya itthu *seiya* toko. Vano otthittiwa ti Eroho Yowarya, Nleha ninnitthitta mw’Erutthuni. Vàtepa orera.

³ Hiyo nokhalana emosa—yovekela emosa ya Munna Little, a oChicago, aiy’awe arophwanya ehasara ni ekaro nto aniphwanyaneya ahalelaka okhwa, Munna Little. Ni Edith Wright, mwamunn’ihu va yowo oninsuwelahu okhuma khalai, owo ori vanjene, kharere owereiwa, owannya awe ohiyu ula, nto yatthuna ohimèriwa yela ekereja wira hiyo othene niwerye olompa mwaha wa yovekela ela. Nto vano nuramihe muru okathi vakhani.

⁴ Tith’ihu òreraxa, a Wirimu, hiyo ninthukumana nirukureryaka (mwa wamini) Ehije ya Muluku, ni hiyo ninvekela ikharari sa Muluku wa sovekela iya. Munna Little, ehasara ya ekaro, ahalelaka okhwa. Muluku, mmukhaliherye. Wira Eroho Yowarya ekhalé mukerekhere mwa olili awe ni emuruhe emuhokoloxerye wa hiyo, Pwiya. Ni Edith Wright mwamukhani

iwe, miyo kinvekela, Muluku, wira Eroho Yowarya ekhalé mukerekhere mwa olili awe ohiyu ula ni emuhokoloxerye tho ekumi awe. Munivahe yeyo, Tithi. Nyuwo mohimya itthu iya, ni hiyo ninnamini seiyo. Nto ntoko hiyo supuwelahu vosisu ula, wira orakamela khenihimya hat'etthu wa Nyuwo, Nyuwo vekèkhai mwa mulupalexá epante emosa ya olumwenku sintoko Nyuwo munikhalanya okina, okhala wira Nyuwo munikhala mapuro-othene, mwa owerya-sothene, ni ohimala. Nto hiyo ninvekela, Tithi, wira Nyuwo munivahe sovekela iya mwa Nsina na Yesu Kristu. Amen.

⁵ Kosiveliwa vanjene okhala mu ohiyu ula emara ekina, wira . . . Nto miyo kosuwela wira onniviha. Sòvira mithukumano miraru sottharelana, ni ti . . . Miyo kosuwela wira akina wa nyuwo akhalana imilya thanu wira yettihe ekaro okhuma nànano ni vosisu. Nto opajera murotto, miyo kokhalana imiya xexe wira kettihe numalá yeyo. Vano, vano miyo—miyo kinnamini wira ti ya murerelo munjene wa nyuwo othene. Ni onnikhala murerelo munjene wa miyo wothotolani. Yokhala etthu emosa pahi hiyo envekelahu, anjene annikhottihiwa ovolowa okhala wira khokhanle opuro, hiyo khanikhanle òsarihaxa ivirelo, alipa owakiherya ihasara khanrowa wemiherya yeyo. Ti vo hiyo nimphavela vano ophwanya ekereja yulupale vakhani, wira hiyo nakhala mu, nto nikhalanenke opuro wo okilathi atthu.

⁶ Nto vano, khula okathi, nyuwo munokhala owakheliwa sana vava otapernakulu, vava hiyo ohirinahu eyaminelo wohikhala Kristu, hatá ekano wohikhala ophenta, hatá elivuru wohikhala Bibilia. Nto vano . . . Ni pastore ahu ti Munna Orman Neville va. Nto hiyo nokhalana muthukumano va wa—wa atthu anjene anithukumana ntoko etapernakulu eriyari ya iromolelo, vavo nyuwo onirwanyu va ni omukokhorela Muluku sintoko nsu na murima anyu. Hiyo okathi wothene ninnitthapa okhala ni nyuwo. Nto vano murweke okathi muniweryanyu, hiyo okathi wothene ninnitthapa owakhelani.

⁷ Nto vano okathi mukina, miyo kinsuwelaka, okhala ni nyuwo, onrowa okhala okathi ekereja enrowaya omala. Nto miyo kintthuna nto, numalá *Okathi wa Ekereja*, vo nto nintthuna nirowele *Ikhanyero* sa nethanu nenli sokiserya, nto *Ikhanyero* sa nèthanu nenli sokiserya muLivuruni mwa Wisupulula, wira nixuttihe Yeyo.

⁸ Nto vano sokhala imara sinjene aretta ni òripiwa murima anirwaya, ni sikhakala mithukumano iya, vavo sowona sintthunaneyaya, ni anirwaya mwaha wa nvanelo wa mutthu mmosa. Miyo kakela mmo, nto miyo—miyo vekèkhai nkinwerya osuwela evirikanelo aya seiyoru, nto, nnari, ti worika miyo olavula oholo waya. Ni atthu othene asuwela wira miteko sahu s'ovonihiwa aretta, wira Mwenye Baxter walá mutthu mukina kwekwe onnilaleya, nto miyo kinnirwa wavekelela aretta, okhala

wira eyo ethhu yotemwiha. Nto miyo kàvekelela atthu mwa okathi vakhani ovinre, vano nto kahimphwanya mwanamwane va yowo matothoro... ethhu mmakhatatani mwawe, oyariwe mwa enamuna. Kikumaka, miyo kimona akilanthi-ene vale amariwene ejeso. Mwan'ole nnakhala khanrowa okhala òrakala sisale, owo onokhala sana. Vekèkhai, ti yeyo, mòne. Eyo, miyo kinnisuwela ethhu iyo. Mòne, miyo kinniroromela yeyo. Vano nintthuna nikhhalane wamini wahu ni omwamini Muluku.

⁹ Khula mmosa wa nyuwo, ni anjene wa nyuwo miyo nkinasuwela, alaleyi othene ni akina. Kahotheke, ola ti Munna Crase. Eyo ekekhai? Munna Crase, miyo—miyo kihana wovekelani nlevelelo, mwaha wo ohirowa iwe wovahereriwani iwe. Alakela miyo kinorowa mwaha wa muthukumano wa emalelo ya esumana, yamukhala yorera siso. Eyo ekekhai? Wu oBloomington. Nyuwo mwa mukumi? Vàrera. Akina wa axinna ala va alaleyi, kokhupali. Nyuwo mwa mulaleyi? Ayo, mulopwana. Apwiya yorèriheni. Nto alaleyi akavi ari mpani mu, munihiye none ntata nanyu. Ahe, eyo ti yorera. Hiyo ninnitthapa okhala ni nyuwo va, otthapaxa. Muluku orèriheni mahiku othene!

¹⁰ Vano, wira nikhumé vovakuvaxa, akina wa awo anrowa oGeorgia, Tennessee, Nova Iorque, mapuro othene, okhuma ohiyu ula, opajera ohiyu ula. Vano, mwettiheke phole-phole mphironi. Nyuwo mwavoliwa ikhove, mwahitthune orowa empa y'alletto, mukhumele mukerekhere wa ephiro nto murupé mpakha nyuwo...Ti siso miyo siniraka. Mòne, mukhume mphironi nto murupé. Nnari, muhettiheke muvoliwene ikhove. Eyo ethhu yonanara. Nto, mupuwele, khamuhiyo nyuwo, ti mutthu mukina murinanyu yo omuweha. Munnona? Nyuwo munnisuwela otthu onrowanyu, nyuwo khamunsuwela otthu owo onrowawe, tivo—tivo nyuwo muhana omuweha mutthu ule. Vano, mukhalé òkhupali wira nyuwo muri owikasopa okathi wothene, wira mukhalé òwiriyana yeyo.

¹¹ Vano, miyo kàtthuna kisomé ohiyu ula nipuro nimosa wa Yolempwa eniphwanyaneya muLivuruni mwa Yohani Owarya. Vano, Solempwa iya sikhani hiyo nnisomahu ni nnihimiyahu, ti wira sinivahe mulipiheryo wa ethhu hiyo entthunahu ohimya. Nto okathi wothene, sinupuwelaka, miyo nnakhala emara emosa, nkinatoko orwa vapulpitu, wira kèrerye ohimya ethhu vari ohimya pahi. Miyo kwekwe kinnererya olipelela, oweha, osoma, olompa, mpakha miyo wona wira kokhalana ethhu yarowa wakhaliherya atthu. Kahiweryeke okhala mukhaliheryo, vano khiva mana miyo okhala kemenlene va, mòne. Ti, wererya okhaliherya! Nto vano ohiyu ula, vekèkhai, epantte yulupale ya atthu ahu akhuma vosisu ula, nto awo yàhàna orowa owani, anjene aya. Masi, ohiyu ula, miyo kiholelani wira nyuwo mwahala nàmwèrerya olavula minutu sophiyeryaka miloko mithanu ni mixexe mwaha w'ethhu miyo enroromelaka wira

enonikhaliherya. Nto ninrowa olipiha yela vano mwa Yohani Owarya, ekapitulu 16, nto nipajere e—e versikulu 7 y'ekapitulu 16, nto nisomé mpakha e—e eversikulu 15.

Vano miyo kinolèlani ekekhai wira; vanorerelani miyo orowa: tthiri miyo kahiroweru, Mulip-okhaliherya khanrwa mwa nyuwo; masi miyo karowa, kinimorumihelani yowo.

Nto okathi owo vanrwawe, owo onimwakhupalihani atthu mwaha w'etampi, ni wa exariya, ni w'olamula:

Mwaha w'etampi, okhala wira khanikamini miyo;

Mwaha wa exariya, okhala wira miyo kinrowa w'Atithi aka, ni nyuwo khamunikona-tho;

Mwaha w'olamula okhala wira mukhulupale a vathiva òlamuliwa.

Nlelo kihana itthu sinjene so wohimweryani, masi nyuwo khamunwerya ovilela nanano va.

Masi okathi owo, Eroho y'ekekhai, enrwaya, eyo enimoholani mw'ekekhai yothene: tthiri owo khanrowa olavula sawawe; masi sothene onrowawe wiwa, seiyo owo onolavula: ni onimosuwelihani itthu sinrowa orwa.

Mana, owo onokivuwaha: mana owo onimwakhela eri yawaka, ni onimolelani.

Sothene Atithi arinaya—arinaya ti sawaka: tivó miyo kohimenryakani, wira onimwakhela eri yawaka, ni onimosuwelihani.

¹² Vano eversikulu ila 13. “Masi okathi Eroho y'Ekekhai enrwaya, Eyo enimoholani mw'Ekekhai yothene. Okathi Eroho y'Ekekhai enrwaya, Eyo enimoholani mw'Ekekhai yothene.” Ekekhai exeni? Masu. “Tthiri Owo onolavula, Owo khanrowa olavula Sawawe; masi iye Owo onrowawe wiwa, Owo onolavula. Iye onrowawe wiwa, Owo onolavula.” Ohiya vo, Owo onrowa okhala Ole onrowa wupulula etthu iyo, mòne. Nto ekapitulu 4 ya aHeperi, Bibilia ohimnye wira “Masu a Muluku t'otepaxa witha, t'oweryaxa onvika xowa onitha ninno-ninno, a—Annilamula mipuwelo sa mmuruni, murima.” Mòne, “Iye Owo onrowawe wiwa, Owo onolavula, ni Owo onimolelani itthu sinrowa orwa.” Munnonna? Exeni enrowa wira yeyo? Eroho Yowarya Yeyo enrowa orwa mwa Nsina na Pwiya Yesu.

¹³ Nto kàtthuna kikuxe minutu iya vakhani oholo wira kivekele owiriyana wanyu wa nòlumo “muhòleli,” *Muhòleli*. Nyuwo mosuwela, miyo kinnisuwela vanjene mwaha wa mutakhwani. Muhòleli, mutthu onothonyeryani ephiro. Nyuwo muhana okhalana muhòleli mwahisuweleke onrowanyu. Nto vansuwelaka mwaha wo oxaya, ni elapo, miyo kotoko okhalana o—okathi wo wasuwela ahòleli. Nto miyo ki muhòleli, miyano,

oColorado, mana mwaha w'osuwela mapuro, kisukihaka inama, ni sikina, miyo kinniwerya okhala muhòleli oColorado.

¹⁴ Vano, muhòleli ohana osuwela ephiro. Owo ohana osuwela otthu onrowawe ni etthu onirawe, ni mota wo wokhapelelani mphironi. Munnona? Owo ohana okhapelela wira nyuwo muhirimèle. Muhòleli mutthu onithanliwa. Kuverunu onimuthanla mulopwana ola owo àryene muhòleli. Nto, vano, mwettaka ekwaha murowaka muthakhwani, weiwo alakela nyuwo muhilamalenlyanyu orowa, khehiyo etthu yorera orowa muhirina mmosa. Vòhithepya, mapuro makina khivanroweya muhikhalana mmosa, sintoko, oCanada. Mu—muhòleli ohana olepa elisensa anyu wa mukhapeleli a etakhwa. Owo ohana wilepiha, ni owo t'okhanle mukhapeleli anyu. Yakhala etthu enokhumelelani nyuwo, owo t'onakhula. Owo ohana wokhapelelani. Owo ohana oweha wira nyuwo muhirimèle. Owo ohana okhupali wira khanoroihani nipuro nyuwo ohinrowanyu osuwela ephiro y'ohokolowa. Nto nyuwo mwarimèla, owo ohana osuwela orattene elapo eyo oniweryawe worwelani pahi okathi p'ukathi. Owo ohana osuwela itthu iya sothene ahiso khanwerya okhala muhòleli, owo khanwerya ovahiwa elisensa wira akhalé muhòleli.

¹⁵ Wa itthu iya, imara sikina nyuwo muhana okhalana nvanelo, wihana muhinatthi ni otthokiha, olaiherya wira mukuxiwe. Vano vari wira yawinyu. . . Imara sikina owo onikhala olaihiwa nto khanwerya wokuxani, nyuwo muhana wunterya okathi vakhani, wa—wa muhòleli a elapo ya vathi. Nyuwo nnakhala khamurina yo wira siso ni Muhòleli a Muluku, Owo t'olikana khula okathi, òlikana khula okathi.

¹⁶ Vano, nyuwo mwahikhalane itthu iya sotthokihiwa, ni munupuwelela wetta ekwaha murowaka etakhwa yeyo muhitonko anyu okhala-wo toko, nyuwo poti omalela murimèlaka, n'upweteya. Nyuwo munikhala eporsento emosa y'owerya okhuma mutakhwani, eyo ti, yahikhale yòhipaxa, nyuwo poti okhalana eporsento emosa y'owerya okhuma-mo mmansinyu. Masi yakhalaru etakhwa yotakhalex, wòttaiva, khamunikhalana hata owerya w'okhuma. Khenikhala enamuna yo wira, okhala wira muniphwanyaneya mwettaka ephiro y'orowa wokhwani, nto vo nyuwo—mòmalamala, mosinseya. Vano, nto nyuwo munopweteya mwahikhalaneru muhòleli onsuwela elapo ni onsuwela mota wo ohokolowa.

¹⁷ Anjene a nyuwo munnimusuwela artiku mmusomalyanyu mwaisana oTucson, Arizona, Amiravo Maxikutero ale. Nave, awo yahixuttihiwa wira asuwele mota wo wikhapelela mmansaya, awo yari maxikutero. Nto awo khayari Maxikutero Aximiji pahi awo yari maxicutero a muthinto mulupale. Nto awo yahetta ekwaha arowaka mmyakoni, nto vano khurwa ephayo ya etthapwe, elapo khurukunuwa makhelelo aya. Nto tivo yaphwanyaneya arimèlene ni othene aya khupweteya,

okhala wira awo... etthu emosa, yahikhala etthu yavirikanne ni elimalelo ya mahiku othene, awo khayasuwela mota w'okhuma. Munnona? Vano miyo kinniliyala yari amiravo akavi yapweten'ye omwako, enamwí yakhanleru malikopituru, ni maMilisiya mwemmo, ni maKwarta Nasionale, ni mukhaliheryo w'atthu vòtt'huna waya, n'itthu sothene. Masi awo yahirimèla, khavo asuwela vatthu varyaya. Ni awo khayawerya wikhapelela mmansaya. Othene aya yahipweteyasa mutthapweni okhala wira khayasuwela sinto yarowa onikhuma nsuwa, onikela ephayo, onikela nsuwa walá okusini, osulu walá vathi, walá mota yaryaya, sothene sakhala ntoko vamosaru.

¹⁸ Vano, muhòleli onnisuwela vatthu varyawe, hatá wira okathi xeni. Owo—owo t'olikana wira ire yeyo. Owo onnisuwela etthu oniràwe. Owo òlamalela itthu sothene. Owo onnisuwela ekhalelo sa itthu sothene, wira owo onniwerya okhala vepiphini ni owerya wapapela etthu p'itthu.

¹⁹ Mwa ethonyeryo, va yokhala erattelo ya khalai ya muhòleli. Nyuwo mosuwela, mwaweharu ittheneri, mutthu ti mutthu onniwerya ohimya onrowawe mwaweharu ittheneri. Ni nyuwo okathi wothe munt'huna ettheneri emosa y'ekekhai. Eri ettheneri emosa pahi y'ekekhai, eyo Ettheneri ya Epantte onikela ephayo. Mòne, emosa tu, eyo enikhala nipuro nimosa. Eyo enithonyerya Kristu, mmosaru nsana, olelo, ni mahiku othene. Akina poti wettasa pure, masi Owo onikhala mmosaru. Ikereja poti wohapuxerani epantte *ila* nno, walá akina wohapuxerani epantte *ele* iwe; masi nnari Owo, Owo okathi wothe mmosaru.

²⁰ Ahe, vano, nyuwo mwahiwerye wona Ettheneri ila ya Epantte onkela ephayo, ni okhala mahittette, nto nyuwo mwaweha, wakhala othana nto nyuwo murimènlene, nyuwo mwaweharu miri. Mwiri khula okathi ori, murawa onkhala epantte onkela ephayo wa mwiri, okhala wira epantte enkhuma ephayo wa mwiri t'unxhalaxa nsuwa ovikana epantte onkela ephayo. Masi ankhi yakhala epiphi nto nyuwo muhinawerya wona murawa? Mwaphunyaruru maitho anyu nto muhinererya okhalana hatá mupuwelo, ophunya maitho anyu nto muphwanje mwiri wa nipapatthu nothererya, muhele matata anyu muvarelaka mwiri ntoko sa mpakha ikatha sanyu okumana, nto mupajere wetta murukureyaka mwiri yowo murimamurima. Nto mwaphiyaru nipuro nipapatthu niriyaxa mwitti, nõnyanyeya, eyo ti epantte onkela ephayo (ipheyo), nto nyuwo munowerya osuwela epantte xeni onkelanyu, onkela ephayo walá okusini. Nto enamuna yeyo, oh, sokhala tthu sinjene, nave anthhuneya ahòleli wira musuwele mota wo wira itthu iyo. Mutthu pure pahi oniphiya vale ni wira, "Miyo nkinona hatá ovirikana mwa etthu ila." Munnona? Mòne, nyuwo muhana wixuttihiwa muteko owo wa muhòleli.

²¹ Nto aximiravo ala, vekèkhai awo yari maxikutero a ekèkhai, awo poti yawerya otthuka malutte, awo poti yawerya opattiha

moro ni maluku, ni sikina ntoko siso. Masi osuwela ephiro anyu y'ohokolowa, owo t'uri mupuwelo! Awo, awo khayasuwela ephiro aya y'ohokolowa, tivó othene aya yahipweteya okhala wira khayamukunxe muhòleli ni yawo.

²² Tithi mmosa òhitthokelela, iyakha pili sivinre, oColorado, oh, owo àrowa owela miyako, owo ahikhalana mwammiravo ophiyeryaka iyakha thanu na mosa, thanu na pili. Owo àrowa omukuxa opajerya wawe oxaya itthove. Vano awo yahiwela vasulu vamwako, nto mwammiravo khwahimerya atithi awe, “Miyo kopajera wojeya.”

²³ “Muwele ottuli waka. Hiyo khinnatthi ophiya osulu vamphiyeryaya, itthove siri osulu.” Mulopwan'ole arowaka arowaka mpakha ophiya. . . Owo khasuwela, owo ari mulopwana a mpoma. Owo khasuwela hat'etthu enihimya oxaya walá nipuro n'orowa. Khula mutthu onsuwela etthu ya etakhwa onnisuwela wira itthove khasinkhala osulu. Iyo khasinwela-wo. Ipuri ti sinkhala osulu wu, khahí itthove. Iyo sinkhala vathi vavo sinweryaya olya, iyo sihana ophiya vatthu vari etthu yolya. Nto, siso, masi mulopwan'ola àhùpuwela, “Kaphiyaru nipuro nimosasa osulu wu va myala, kinophwanya etthove yulupale.” Owo onne elatarato ya imosa imosa semenlene vasulu—semenlene vasulu va mwalá, nto owo khona wira ti vavo àrowawe ophwanya. Muhixikhe itthu iye sinisommwa murevistani, wulù, oh, wulù, nyuwo munokhalana ettora! Yeyo, eri etthu emosa pahi yo wira, eri omukuxa muhòleli wira musuwele vatthu muryanyu.

²⁴ Nto tithi ule, yahirwa epula nananoru osulu iwe, emosa wa ipula seiye sowàkuva sinrwa. Nto mulopwan'ola ahixaya vaxiye-ene vanjene, mpakha oripela nto owo ahinawerya ophwanya ephiro y'ohokolowela ottuli. Nto e. . . vano ipheyo sahirwa vasulu va miyako, nto owo mwanene ettaka vowakuveya, ni eyo ti. . .

²⁵ Nyuwo muhana osuwela mota wo ovuluwa, okathi watapanyeyaru. Yokhala etthu ekina, osuwela mota wo ovuluwa! Miyo kotoko owela miri kitherekuwela vathi vaya, kòwela miri kitherekuwela vathi, osulu ni vathi siso, wira kihale mukumi. Yotoko okiphwanya etthapwe okathi yakhalaya metto mixexe [1,22 m—Mot.] khula epantte, kihinta exa n'urihela. Ni òvoliwa vahaweryaka ovilela! Ni wuntakasa ixa iya sa khalai, kipattiha n'uhiya oviha wira kinowihe etthapwe. Vano nto vaphiyaka ewora emosa ya vosisu, iwora pili, kipurulela ixa ottuli, nto kirupathi vathi vavo vòviha, wira kikhale mukumi. Nto nyuwo muhana osuwela mota wo wira itthu iya.

²⁶ Nto mulopwan'ola khasuwela etthu irawe, owo kharina hatá mutthu wira amwettiherye. Nto amuvarenle mwana awe vatthirima vawe mpakha owo omona ariryaka n'ukhwa. Òhitthokelela! Owo amukunxeru muhòleli pahi ni yowo, owo amuwerya omuruha atthikelaka vathi vamwako hatá wira

okathi wakhanle sai, mòne. Masi owo ahiwehererya mpakha orìpela, nto khawenrye wona ephiro.

²⁷ Owo ti mwaha ni aKristu òlelo. Awo anowehererya mpakha epiphi orwa, nto nyuwo munonanyu wira mukhumme muhirina Muhòleli. Muhòleli!

²⁸ Vano, nyuwo mòtoko omona mutthu àrimènle? Okhala mutthu otonko wehererya omuhokoloxa mutthu orimènle? Eyo etthu yomalela omoriha ikharari etonko woniwa. Okathi mutthu onrimèlawe, owo onkhala òtapanyeyasa. Owo khansuwela enirawe. Hiyo nahimuttotta mulopwana mmosa iwe, mmiravo mmosa, nto owo àrimènle mutakhwani, nto òniwa wira. . . Owo àri ranxero, masi àri nipuro novonyeya nto khurimèla, òthwelela. Nto okathi ophwanyawawe avinrene mahiku mararu, owo amutthyawa ntoko mutthu òpahuwa, akhuwelaka wovilipiha sana. Iyano sawe sothene sari sòkhureya, nto owo khumuriha kapwitthi awe nave khasuwela etthu yo wira. Nto okathi munna awe, okathi. . . Atthu yàhàna omuphwanya khimutthuka. Okathi munna awe omurwenlyawe, owo ahiwana ni yowo ntoko mwaxinama, khiyatthuna omuluma, owo khasuwela vatthu vāryawe. Mwaha wa xeni? Owo ari òrimèla. Nto okathi mutthu onrimèlawe, owo onikhala mwa mukhalelo wa mattattha. Nto owo khansuwela wira omphwanyaneya mwa makhalelo yawo, okhala wira mwaha w'òrimèla enniruha ehoma ela mwa yowo, n'uwo khansuwela nipuro varyawe ni mota onirawe.

²⁹ Vano ti siso okathi mutthu onirimèlawe wa Muluku! Onimwira itthu aharowawe wira vòlimaleleya. Owo onimwira itthu si—siri sohupuweleya mutthu wira. Mutthu orimènle wa Muluku, ekereja erimènle wa Muluku, ekereja yivalannye ni Muluku, yivalannye ni ikano sa Bibilia a Muluku, enimwira itthu imara sikina sahupuweleleya ophwanyaneya mukereja ya Muluku mukumi. Awo anophwanyana musurukhu aya mwaha wa juku, ottikha ilotariya, omuttikha juku, etthu p'itthu aniweryaya wira. Awo annixuttiha khula etthu, annihiya khula etthu wiraneya, animana makhata a atthu akhanle anamaliva alupale mukereja, ni sikina siso, wira yahiye yiraka itthu seiyo. Ti yeyo. Anahela madiyakonu munlokoni yawo athenle imara xexe walá thanu, wira yahiye aviraka ni yeyo, wira awerye oliva ikontha. Eri ekontha emosa pahi enthuneya wira nyuwo mulivé, yeyo eri, yorummwa anyu wa Muluku. Nvenye muhimye Ekekhai! Òrimela, mutthu orimènle ori mwa mukhalelo wa mattattha, owo namukhwanepa.

³⁰ Muhòleli òkhalana ankhili, mota wo orowa ni etthu yo wira. Muluku mwa. . . Muluku khula okathi onimuruma muholeli wa atthu Awe. Muluku khanatoko ovonya. Owo onimuruma muholeli, nave nyuwo muhana omukhupali muholeli uwo. Munnona? Nyuwo muhana wamini ila. Nyuwo muhana orowa ephiro owo onihimyawe. Nyuwo mwavolowa mutakhwani, vano muholeli anyu khwira “nirowe ephiro *ela*,” nto nlelo nyuwo

munupuwela wira munrowa ephiro *ele*, nyuwo munimalela orimèla. Nto okathi nyuwo. . . Muluku onnirumihela muhòleli wira aniholeke hiyo, hiyo nihana omutthara muhòleli yowo. Hatá wira hiyo nnupuwela exeni, exeni enikhala ntoko ya miruku ni exeni enikhala yotheiha, khahí mwaha ahu ohimya eyo, ti muhòleli pahi.

³¹ Muluku, mwa Watana wa Khalai, ahàruma maprofeta. Awo yari ahòleli, okhala wira Masu a Apwiya yarwa wa profeta. Awo yari ahòleli. Awo yaniwixuttiha atthu sintoko nonalyahu nsana ohiyo, ya Yesaya ni Oziya. Awo yari owixuttihiwa, ni awo yaniwixuttiha atthu ni wàhòlela. Nto vano Muluku khula okathi onnàruma ahòleli Awe, Owo khula okathi khanatoko okhala ahirina muhòleli, mwa okathi wothene. Muluku okathi wothene ahikhalana mutthu àmòniherya Yowo vathi va, mwa okathi wothene.

³² Vano, imara sikina awo annimuhiya muhòleli, “ohiya ephiro,” sintoko nnilavulahu. Okathi Yesu àryawe vathi va, nyuwo khamunupuwela wira Yesu ahahimerya Afarisi, “Ahòleli òhona”? Aholeli òhona, òhona wa itthu sa murohoni. Munnona? Vano, awo yahana okhala ahòleli, ahòleli a atthu, wàhòlela atthu mowopowani. Masi Yesu khwira, “Nyuwo khamunona!” Nto Owo khwira, “Mwahiye, mana mulipa-òhòna amwettihaka mukina òhòna, owanli aya kxanimorela mulittini?” Ahòleli òhòna! Oh, mota olumwenku ori aya wohononeya ni yeyo, wettiha wòhòna. Owo kxanththuna wira nyuwo mulipé ni ankhili anyu mmansinyu. Muluku kxanththuna wira nyuwo mulipé ni ankhili anyu walá miupuwelo sanyu, walá miupuwelo sikina sòpakiwa ni mutthu.

³³ Muluku onimuruma Muhòleli, nto Muluku onttthuna nyuwo mupuwele wira owo ti Muhòleli othonyiwe ni Yowo. Nto hiyo nihana omupuwela Yowo. Va Eyo enihimya, Yesu ohimya, “Miyò nkinohiyani, masi Miyò kinimwavekela Atithi nto Awo animoveleliheryani Mulipa-okhaliherya mukina.” Nto Mulipa-okhaliherya ola, okathi Owo atthunawe orwa, ari wira anettiheke mw’Ekèkhai yothene. Nto Masu a Muluku ti Ekèkhai, ni Masu ti Kristu, “Miyò ki Ephiro, Ekèkhai, ni Ekumi.” Owo ti Masu, “Wopajerani nari Nsu, nto Nsu nari ni Muluku, Nsu nari Muluku. Nto Nsu nahipaka omutthu khukhala ni hiyo.” Vano hiyo namutthararu Muhòleli a exariya ni ekèkhai, Eroho Yowarya, yari wira Owo anlèle ele Owo onalyawe, ele Owo iwalyawe, ni yari wira Owo anlèle itthu sinrowa orwa. Amen. Eyo vo. Owo onrowa wolèlani itthu sinrowa orwa.

³⁴ Vano ikereja olelo sakhottaka Yeyo, ninwerya saí owehererya orowa Wirimu? Okathi oveleliheriwahu Eroho Yowarya ntoko Muhòleli, hiyo nimmukuxa karteale, pispu, mukhulupale a atthu othene, walá mutthu ntoko yowo wira anihòlele, okathi ovahiwahu Eroho Yowarya wira enihòlele.

³⁵ Nto Eroho Yowarya okathi wothene enlavula Masu. “Miyoko kokhalana itthu sinjene wira kolèleni, nyuwo khamunwerya osuwela Seiyo nanano, masi okathi Owo onirwawe, Owo onimoholelani mwa Yeyo.” Tivo orwa wa Ikhangero. Wokiseryani wa Ekhangero ya Nèthanu na pili, esiri ya Muluku yàhàna omaliheriwa, wira nisuwele Muluku ti Pani, Owo exeni, mota Owo onikhalawe, mukhalèlo Awe, Okhala Wawe. Okathi uwo entthuneya nyuwo mukhalé osulu *nno* vòmalela, mòne, enniruha mwa mukhalèlo wòmalela wa axana alopwana n’athiyana a Muluku, Ekereja erapihiwe mw’Ephome ya Kristu, yeyo ethummwe wohikhala musurukhu, eliviwe ni Ephome ya Yesu Kristu.

³⁶ Vano, hiyo niri va, Muhòleli, nto Owo ti Muhòleli ovahiwe ni Muluku. Vano, hiyo ninrowa niviraka mutakhwani, nintthara ephiro nirowaka nipuro nimosà, nto hiyo khanniwerya okhala sana wohikhala ni Mohòleli yola. Nto èrerye mutthu otthuna omwakakhanya ni muhòleli mukina! Nyuwo mwiraru, Owo onimokumihani mulinyani. Muhòleli ula onnisuwela ephiro! Owo onnisuwela khula epante y’ephiro. Owo onnisuwela khula mupuwelo ori mmurimani mwanyu. Owo onnasuwela atthu othene ari va. Owo onnisuwela nyuwo mw’ani ni etthu mwiralyanyu, ni sothene mwaha wa nyuwo. Owo Muhòleli a Muluku, Eroho Yowarya, nto onowupulelani itthu nyuwo, ni onimolelani itthu Owo iwalyawe, onniwerya otthikela molumo anyu n’uhimya etthu nyuwo muhimalyanyu. Amen. Wolèlani etthu nyuwo munikhalanyu, etthu nyuwo murinanyu, otthu onrowanyu. Muhòleli, Muhòleli a ekèkhai, nto Owo onimoholelani mw’Ekekhai yothene, ni Masu Awe ti Ekekhai.

³⁷ Vano, Eroho Yowarya khenikhalakhala yiraka, ehimya “amen” wa muthinto wa eyaminelo yopakiwa ni mutthu. Eyo pahi enomaliherya Masu a Muluku ni “amen,” okhala wira Ti siso. Eroho Yowarya kheniwettihani enamuna ekina. Vano etthu yotikiniha t’ila, wira othene ahu, iromolelo sahu sothene sulupale ni itthu, hiyo nnihimya khula mutthu wettihwa ni Eroho Yowarya, nave wokhala ovirikana munjene ntoko siriyaya ohiyu n’uthana mwa hiyo.

³⁸ Masi okathi Paulo, Mufarisi mwamukhani ole vakhenlyawe Eroho Yowarya okathi Ananiya omupatisalyawe, nto owo khirowa w’Arapia khusoma iyakha ttharu, khuhokolowa, nto khatonko okoha ekereja mwaha wa etthu p’itthu mwa iyakha muloko ni xexe, nto okathi owo orwiyawe khumphwanyà Pedru, muru wa ekereja oYerusalemu, awo yaniwanana orattene mwa Mwixuttiho. Mwaha wa xeni? Eroho Yowarya emosaru! Nipuro Pedru apatisawe ni Nsina na Yesu Kristu, Paulo ira etthu emosaru ahikhanle mutthu àmulèla. Nipuro Pedru ixuttihawe opatisu wa Eroho Yowarya, ni orerihwa, ni sikina, Paulo ira etthu emosaru, ahikohaka ekereja, okhala wira Owo àri Muhòleli mmosaru. Vano nniwerya sai hiyo okhala olelo okathi

atthu anikhottaya Ikekhai iya? Okathi Pedru ixuttihawe etthu ixuttihawe enamuna ekereja yatthuneyaya okhalihawa orattene, Paulo àrina Mwixuttiho mmosaru, 'okhala wira awo yàrinasa Muhòleli mmosaru.

³⁹ Muhòleli kxanrowa omuroiha mmosa ephiro *ela*, nto mukina ephiro *ele*, ni omuruma mmosa epannte onkhuma nsuwa mukina epannte onkela nsuwa. Mòne, Owo onimokhalihani vamosa. Vano hiyo nàhiya pahi Eroho Yowarya onikhaliha vamosa, namukhala mmosa. Nahi—nahimuhiyeru xetwani wohapuxeryani nyuwo ephiro yotakhala, hiyo nnokhala murima mmosa, mpuwelo mmosa, mwiwananelo mmosa, mw'Eroho emosa, Eroho Yowarya, Muhòleli a Muluku onrowa oniholela mw'Ekakhai yothene. Ti yeyo. Masi nyuwo muhana omutthara Muhòleli anyu. Ayo, mulopwana.

⁴⁰ Nkanweheni Nikotemo, owo àmutthuna Muhòleli, àkxanleru mutthu òsuwela. Owo àri mwixuttihi, ophieryaka iyakha miloko mithanu na miraru. Owo ari wa Afarisi, walá—walá a Mupwaro wa Isinedrio, Ikonsiliu, Mithukumano sa Ministeriu. Owo àri mmosa a axilopwana aya alupale, mwixuttihi oIsarayeli, musomi mwa yeyo. Mpuwele, musomi mwixuttihi! Ayo, owo anisuwela ikano, masi vaphiyerenryaya okhala oyariwa vasyá, owo amutthuna Muhòleli. Owo anivoliwa etala mwaha wa yeyo. Owo anisuwela wira yàhàna okhala etthu yovirikana. Elavulelo awe wa Kristu ohiyu ule yahòniherya yeyo. Yahoniherya tho ela, monelo wa akina wa yawo, masi khavo mmosa wa awo àrina yowo—olipa murima yowo ole àrinawe. Khakxanle hatá mmosa wa awo àwenrye ophiya vale wira etthu owo iralyawe. Nyuwo othene, atthu, munnimulamula Nikotemo mwaha wo orwa ohiyu. Owo ahiphya vale. Owo ahiphya. Miyo kosuwela atthu akina nakhala kxanipajera, othana walá ohiyu. Masi owo ahiphya vale, ni animutthuna Muhòleli, nto khwira, “Mwixuttihi, hiyo,” a Mupwaro wa Sinedrio, “hiyo nosuwela wira Nyuwo mwa Mwixuttihi okhumme wa Muluku.” Mwaha wa xeni owo asuwelawe eyo? Owo ari òlipiheriwa. Mòne, owo àtthuna osuwela etthu oyariwa vasyá nno yahimyaya, vano owo khurowa nananoru wa Mutthu a ekèkhai, okhala wira Muluku ahilipherya wira Ola àri Muhòleli Awe, Yesu. Nkawehani etthu ahimalyawe, “Mwixuttihi, hiyo nosuwela wira Nyuwo mwa Mwixuttihi onikhuma wa Muluku, 'okhala wira khavo onwerya wira itthu Nyuwo siniranyu, 'Muluku ahikxanle ni yowo.”

⁴¹ Owo wàri mulipheryo vale, wira ahikhala Muluku mukumi mwa Yowo. Yeyo Owo onihenryawe, “Nkihiyo Miyo kinipaka miteko iya; t'Atithi Aka anikhala mwa Miyo. Vekèkhai miyo kinohimeryani wira, Mwana kxanwerya wira etthu Mekhawe; masi ele Owo siniwonawe Atithi yiraka, yeyo Mwana onnira siso tho. Atithi annivara muteko, ni Miyo kinnivara mpakha va.” Mwa molumo makina, Muluku animoniherya Yowo etthu yo wira, nto Owo ànirowa ni wira pahi. Owo khavara hat'etthu

mpakha Muluku omulèla wira Owo avaré. Amen. Iyo ti sokhumelela sotho ni sekèkhai sa etthu ila. Vari wira hiyo nnovenya pahi n'ulipelela mpakha Eroho onettiha wira nivaré! Ti yela. Nto vo okhala ohitthokelela etthu mwa Kristu wira ehithhuneke Owo wosukhumani nno ni nno sintoko Owo onikisukhumawe miyo, masi ottikinya Wawe muru wopajera, nyuwo muri òlikana ni khiyavo etthu enrowa owemexani, okhala wira nyuwo mosuwela wira eyo otthuna wa Muluku.

⁴² Owo àmutthuna Muhòleli. Owo àri Muhòleli òlipiheriwa. Owo amuwerya wettithiwa ni Muhòleli ula okhala wira owo anisuwela wira Muhòleli ula ari osuwelihiwa ni Muluku. Owo ahisuwela wira mettelo àrumènyawe, khino ni aFarisi, aSaduki, ni akina tho, owo àhirumèla iyaminelo iye okathi wothene nave khuhona hat'etthu yakhumelenle. Masi va onirwa Mulopwana mmosa vanlakani, ahimyaka wira Owo ti Mesiya ahimmwe a mBibiliani. Vano Owo anarukunuwa n'uvava miteko sa Muluku mwanene. Yesu khwira, "Miyo kahivareke miteko s'Atithi Aka, nto muhikaminiki Miyo. Masi nyuwo mwahiweryeke okamini Miyo, mwamini miteko Miyo sinvaraka, mana iyo sinnikikhalela Miyo onamona."

⁴³ Vano, khivanxankiha Nikotemo aweryawe ohimya, "Mwixuttihi, hiyo nosuwela wira Nyuwo mwa Mwixuttihi onikhuma wa Muluku, mana khavo onwerya wira itthu iya Nyuwo muniranyu Muluku ahikhanle ni Yowo." Mòne, owo àmutthuna Muhòleli, enamwí owo akhanle mwixuttihi a etthu iyo. Owo àri mwixuttihi a mukereja mwawe. Owo ahikhalana nttittimiho, n'owo ahikhalana—owo ahikhalana mapuro òsuwanyeya, nto owo àri mutthu mulupale; vekèkhai, ottittimiha wa atthu othene mulaponi mothene. Masi vaphiyerenryaya okhala òyariwa vasyá, owo àmutthuna Muhòleli! Siso hiyo ninnimutthuna, ayo, hiyo nànimutthuna Muhòleli.

⁴⁴ Kornelio, owo àri mutthu mulupale, mutthu a nttittimiho. Owo aniteka ikereja. Owo ànattittimiha aYuda okhala wira owo ànisuwela wira etini aya yari ekekhai. Nto owo anivaha isimola, anilompa mahiku othene, masi okathi Eroho Yowarya erulyaya (Etthu yahinjerehiwa mukereja), owo àmutthuna Muhòleli. Muluku khimurumihela Eroho Yowarya. Owo àrumihenle Yeyo mwa omutthu wa Pedru, "Nto Pedru nlelo alavulaka Molumo ala, Eroho Yowarya yahimukhuruwela yowo." [Nipuro vahitthu mufitani—Mol.] Muluku àmurumme Muhòleli mwa Pedru. Owo ahimuruma Yowo, okhala wira Owo ahimwetiha Kornelio ephiro y'ekekhai. Nto owo aryene nlelo alavulaka, Eroho Yowarya yahakhuruwela Amalapo. Nto owo khwira, "Òkhala oniwerya okhottiherya màsi, wira atthu ala ahipatisiwe?" Mòne, nlelo Muhòleli alavulaka, khahí Pedru. Okhala wira nno nari nloko na aYuda . . . kireke Amalapo, "òtakhala, ònanara" wa yowo, nto owo nnakhala khàthhuna orowa. Masi Muhòleli khwira, "Miyo kinnorumani." Nyuwo munimwira itthu mwahupuwelanyu wira

mwamwira, okathi Muhòleli onikuxawe vòmalela mwettiheryo, okathi nyuwo onimuhianyanyu Owo woholelani. Oh, mota enireraya wettihwiwa ni Eroho Yowarya. Owo ti Muhòleli. Vàtepa orera. Owo alavunle mwa Pedru khumuhimerya etthu yatthuneya owo wira. Nto okathi awo othene yakhenlyaya Eroho Yowarya, owo khwira, “Hiyo khanniwerya okhottiherya màsi, wona wira ala ahakhelasa Eroho Yowarya ntoko hiyo sakhenlyahu wopajeryani.” Nto awo yahapatisa ni Nsina na Apwiya Yesu. Vano, Pani amwettihenrye owo wira eyo? Muholeli àri mwa yowo. Yesu khahimenrye wira, “Muhivelavelé ni etthu enrowanyu ohimya, okhala wira khamuhiyo munlavula; ti Atithi ankhalala mwa nyuwo, Awo tanilavula”? Amen.

⁴⁵ Mulipa-ohuliwa, akhumaka oYerusalemu. Nto Muluku ahikhalana Muhòleli mulaponi okathi ule, Eroho Yowarya, ni Owo ahikhalana mulopwana mmosa vale àri òsareya Muholeli yola. Owo nnakhala khàri mulaleyi, owo àri ntoko diyakono. Vano owo ari vale avonihaka aretta ni awomolaka axetwani, ni arùhaka mawowo malupale, otthapa wulupale wari mmuttettheni. Owo ahikhalana atthu imiya amuthukumanenlene, nto Muholeli khwira, “Pahi, nihokolowele ephiro ela nno.” Owo khanyakulihanne ni Muhòleli awe.

⁴⁶ Muhikhalakhale movanyihaka Masu a Muhòleli anyu. Mmutthareke Yowo. Mwahimutthare, nyuwo munimalela orimèla. Nto, mupuwele, okathi nyuwo onimuhianyanyu Uwo, nyuwo munikhala mmansinyu, tivó hiyo ninthuna okhala vakhiviru ni Muhòleli.

⁴⁷ Tivó mphironi, Owo khwira, “Muhiyé nikhuru nla vano, Filipe, nto murowe wothakoni weiwo ohikhanle hatá mutthu. Masi Miyo kinimorumani weiwo, nto onokhala-wo mutthu okathi Miyo onrowaka wophihani weiwo.” Va onorwa mulipa-ohuliwa mekhawe, owo ari mutthu mulupale a pwiyamwene w’Etiyopiya. Vano owo arwa, asomaka Elivuru ya Yesaya. Nto Muholeli khwira, “Mwattamele ekaro.”

Nto Owo khwira, “Nyuwo munniwa-mo itthu sinsomanyu?”

⁴⁸ Owo khwira, “Kinwerya saí wiwa-mo ahikhanle mutthu wira akihòlele?” Oh, wulù! Masi Filipe àhikhalana Muhòleli. Amen. Nto owo apajenre mwa Yolempwa yeyo, khimulalèrya yowo Kristu. Amen. Muholeli! Khahí omuhimerya eyaminelo, owo amuhimenrye mwaha wa Muholeli, Kristu! Vano khumupatisa vale mmàsini. Vekèkhai, yari yeyo. Oh, mota enikisivelaya eyo!

⁴⁹ Okathi Isarayeli okhummyawe w’Ejitu arowaka muttethe wa natiri, mwa Okhuma 13:21, Muluku ànisuwela wira awo khayatonko ovira ephiro ele khalai. Eyo yari imilya miloko mixexe pahi, masi nlelo awo yanitthuna etthu orowa ni yawo. Awo yamuvonya ephiro. Vano Owo, Muluku, khwaveleliherya Muhòleli. Okhuma 13:21, etthu ntoko siso, “Miyó kinoruma

owipintari, ni ithu sothene sikina, yisihanaka aKristu. Ricky mwamukhani ni kitara, atthyawaka nno ni nno, n'axithiyana ni ekuwo yòtitaxa sintoko e. . . esalsixa yoruliwa ni e—esapala vate, vophiyera, yittikinyaka vaplataforma, atthyawaka nno ni nno vaplataforma, yinaka ni ipirinku sowatelihiwa, ni imosa wa omettha nno wa ikharari wa muthiyana a mulaponi, nto anihana eyo oKristu.

⁵⁴ Etthu hiyo entthunahu etini yoluttuwa, yovelèlihiwa ni Muluku, ntoko khalai enrowa opaha itthu iyo sa molumwenkuni siroiha ota wa ekereja. Hiyo ennitthuna nihokolowela wa Eroho Yowarya ni Moro, ohokolowela etthu enipaha erihelaka ota itathela, eniruha olaleya wa khalai, enikhaliha Erimu osulu, ni omoroni woviha, yowokowa ntoko mpompe wa kapwitthi. Hiyo ennitthuna elaleryo ntoko yeyo. Masi mwire yeyo olelo, muthukumano anyu onimokumiheryani ota ni mwathanle.

⁵⁵ Imara sikina alaleyi òloka anthwèlelihiwa ni muthukumano aya. Tivó miyo ohirinaka hatá eromolelo. Miyo kirina nipuro nulupale, niri na Wirimu. Nipuro pi nipuro Owo onikirumawe, miyo kinorowa. Etthu p'itthu Owo onihimyawe, miyo kinohimya. Hiyo khaninthuna eromolelo. Ekereja ela yalavularu mwaha wa eromolelo, nyuwo munomupwetexa pastore anyu okathi-ene yowo. Miyo nkarowa okhala ni yeyo, nnakhala minutu mithanu. Ekereja yothene yatonko wiromola yahihononeya, nto mukilèle emosa yahatonko, nto mukilèle emosa yatonko ovenya tho. Eroho Yowarya enivelèliwa wira yettiheke ekereja, khahí nikhuru na atthu. Eroho Yowarya t'eri osuwela wòmalela. Atthu anikhala òkhaleleya, òhijala.

⁵⁶ Muluku ahahimerya wira Owo amwaveliherya Muholeli, Owo arowa owettiha mphironi. Nto okathi awo yattharaya Nlumi nne na Moro, awo yari sana. Owo ahiwettiha mpakha vamukhora wa muttethe wa natiri, nto yari wira Owo arowe mpakha vavo pahi. Vano Yoxuwa, nakhotto mulupale ole, mupuwele nihiku owo ahimeralyawe, “Mwirerihe, nihiku na nèraru Muluku onorowa omutthukula Yordani va nto hiyo nnolapuwa”? Vano nkawehani etthu owo ahimalyawe (miyo okisivela ela) mwa Yolempwa, owo khwira, “Mukhalé vakhiviru ottuli wa Nivuku, mana ephiro ela khamunatoko ovira khalai.”

⁵⁷ Nivuku nari exeni? Masu. Muhivire iphiro sanyu sa iromolelo vano, mukhalé ottuli wa Masu pahi, 'okhala wira nyuwo khamunatoko ovira ephiro ela khalai. Nto, munna, vari wira wahikhala okathi ekereja y'oKristu yatthuneyaya witthokelela, ti nànano va. Hiyo niri nànano va vavo muthukumano ola mulupale oniraneyaya oRoma nànano va, sovirikana sinotthokihwiwa, ethukumanelo ya ikereja, okathi iromolelo iya sothene sinithukumanaya wira sipake elatarato ya nxeni, ntoko siso pahi Bibilia onihimyawe. Ni nyuwo mosuwela etthu hiyo ehimalyahu vosisu ula Mmitthakani. Nto hiyo niri va, sothene vamukhora pahi, nto atthu nlelo attharaka eyaminelo. Vanrèrela

nyuwo mukhalé ottuli wa Masu! Masu anowettihani wira mulapuwe, okhala wira Masu ti Kristu, ni Kristu ti Muluku, ni Muluku ti Eroho Yowarya.

⁵⁸ Mukhalé ottuli wa Masu! Oh, ayo, mulopwana! Mukhalé ni Muhòleli yowo. Mukhalé ottuli Waya pahi. Muhirowe oholo Waya, mukhalé ottuli Waya. Muhiye Awo awettiheni, khahí nyuwo wettiha Yawo. Nyuwo muhiye Awo arowaka.

⁵⁹ Yoxuwa khwira, “Vano, nyuwo khamunatoko ovira ephiro ela khalai, nyuwo khamunsuwela hat’etthu y’ephiro.”

⁶⁰ Owo t’uri mulattu olelo. Nyuwo khamummutthuna muhòleli wira òhòleleni ephiro yulupale. Oh, nyuwo munnisuwela iphiro sothene samukhani ni itthu sothene sikina. Nyuwo munnisuwela iphiro sothene s’ottheke. Khekhanle. . . Oh, nyuwo mwari vavo okathi munjene. Khentthuneya mutthu wererya wohimeryani mwaha w’etthu ilo, nyuwo munnisuwela mip hito sothene. Ti yeyo, khula etampi, nyuwo munnisuwela sothene wa yeyo. Khavo oriná yo wohimeryani mota wo wiya; nyuwo munnisuwela eyo. Khavo oriná yo wohimeryani mota wo oveha; nyuwo munnisuwela eyo. Khavo oriná yo wohimeryani mota wo wira itthu iya sotakhala, okhala wira ti sohimw mwa khula mwiri mapuro othene.

⁶¹ Masi, mupuwele, nyuwo atthu mukhanle aKristu, nyuwo molapuwa. Nyuwo muri muhina wa Muttethe mukina. Nyuwo moyariwa vasyá. Nyuwo muri Muttethe, Muttethe wa Wirimu. Nyuwo muri Muttethe wa natiri.

⁶² Nyuwo munniwerya oweha, nyuwo munnisuwela ephiro anyu va. Oh, wulù, ayo. Nyuwo munnisuwela exeni—exeni, mota w’okhala mwa ntata na eturufu. Nyuwo munnisuwela etthu ipale, okathi sinrukunuwaya, etthu sinihimyaya, n’itthu sothene ntoko yeyo. Masi vahimmwaka mota wo osuwela orera murima ni exariya ni owerya wa Muluku, ni mota Eroho Yowarya enivaraya muteko ni etthu Eyo eniràya, vanrèrela nyuwo okhala ottuli wa Masu, Muhòleli. Munnona? Nyuwo khamunatoko ovira ephiro ela khalai.

⁶³ Vano, nyuwo munira, “Miyo kari mutthu òsuwela sana, miyo kàrina—miyo kàrina ipaphelo pili sa colegio.” Vanrèrela nyuwo oliyala eyo. Ayo, mulopwana.

⁶⁴ “Miyo kòvira oseminariu.” Vanrèrela nyuwo muliyale eyo. Ayo. Vanrèrela mukhalé ottuli wa Muhòleli. Mmuhiye Owo awettiheni. Owo onnisuwela ephiro; nyuwo nnari. Nyuwo khamunatoko ovira ephiro ela khalai. “Ahe,” nyuwo munira, “awo àvira.”

⁶⁵ Mòne awo yàvinrene. Yesu ohimnye wira, “Ale avinre ephiro ela, mirirya iya sinimwatthara yawo. Nsina Naka, awo anowomola axetwani, anolavula ilavulelo isyá; walá anovara inowa walá anowurya itthu siniva, eyo khenatakhalihá. Awo yawixathera matata aya aretta, awo anovona.” Anjene aya

annikhotta Eyo, anniruna Eyo, anira Eyo nnakhala khehiyó yovaheriwa ni Muluku. Awo khanimutthara Muhòleli. Awo antthara eyaminelo epakiwe ni mutthu. Vanrèrela nyuwo mukhalé ottuli wa Masu tu, okhala wira nyuwo khamunatoko ovira ephiro ela, nyuwo mosuwela.

⁶⁶ Masi nyuwo moyariwa vasyá, ni nyuwo muyariwe mwa orera murima. Nyuwo khamutonko ovira ephiro ela khalai. Nyuwo mo- . . . Nyuwo mwaviraru ephiro ela, nyuwo muhana orwa mwa orera murima, okhala wira ola Muttetthe musyá, Ekumi esyá, athu asyá.

⁶⁷ Nyuwo munorowa okereja nto munomwiwa mutthu ovenya, okhuwela, “Avuwihwe Muluku! Aleluya!”

⁶⁸ Vano, nyuwo munimwira, “Wulù, vano, eyo khenatoko wiriwa okereja waka! Miyo kinovenya kikhumé!” Um-hum. Munnona? Pasopa.

⁶⁹ Mukhalé ottuli wa Masu, vano, mmuhiye Muhòleli awettiheni. “Owo onimoholani mw’Ekakhai yothene, ni onimupulula itthu iya Miyo kolenlyakani. Owo onowoniheryani yeyo. Owo onimohimeryani itthu sinrowa orwa,” Muhòleli a ekekhai. Muhirowe wa pispu; murowe wa Muhòleli. Muhirowe wa hatá mutthu ohikhala Muhòleli. Owo ti Ole orummwe wira ohòleleni. Owo ti Ole onrowa wira yeyo. Muluku ohovahani Muhòleli. Mukuxe ephiro evaheriwe ni Muluku.

⁷⁰ Mulattu aya olelo, okhala wira athu anrwa okereja anokilathi pahi minutu vakhani, etthu enimwiraneya yeyo awo ahilamalenlyaya.

⁷¹ Miyo kahimuxankela mwamuthiyana mmosa a ekereja emosa yorirya ni yokhaleleya, kimalakaru omuvekelela. Muluku amurowa omuvoniha mwamuthiyana owo. Owo khasuwela eyo. Owo khasuwela hat’etthu mwaha wa yeyo. Owo khukela, khuhimya wira khasuwela. Masi miyo kimulèla, “Murwe mukithotole.” Owo àri owona ehaya ni owova, masi Muhòleli ahikhala amuhimeryaka, “Muroweke oholo.” Owo khasuwela. Ti yeyo. Mòne, eyo mwaha wa Eroho Yowarya ennihòlela mwa itthu iya. Mòne, Muluku okhalana ephiro ovaherenryawe.

⁷² Nyuwo mòtoko . . . Nyuwo mòtoko oweha marattha a mutakhwani aviraka, marattha arowaka okusini? Ahe, vano mpuwele, nrattha nne niyariwe wu vanthhiyani nipuro nno. Nne khaninsuwela onkhuma nsuwa, onkela ephoyo, onkela nsuwa, ni okusini. Nno khaninsuwela hat’etthu wohikhala ntthiya nne nnikhala mmwakoni mme oCanada. Owo khanakhumeke vanthhiyani vale, masi owo oyariwe namahòla. Nrattha ole mwamukhani oyariwe wira akhalé namahòla. Nto nànanoru, ohiyu omosa yahikhala etthapwe yinjene yarwiye vasulu va miyako. Exeni eniraneya? Ephoyo ele yorirya ekhuruwela vavale. Miyo kinnimutthokelela athukumelaka mwaha w’orirya, iraka, “Mama, ela enihimya exeni?” Mòne, owo khanatoko wona orirya

iwe khalai. Owo onapajera wona muxerexere, owo onapajera wona muxerexere wa ntthiya, onapajerya orirya-mo, exelo erwaka vantthiyani. Owo khansuwela, masi nànanoru. . .Owo oyariwe wira akhalé muhòleli a nikoto nne na marattha. Owo onotupha arowaka eriyari ya ntthiya nne eyo yamukhumelelaru. Nyuwo mwihane ela sintoko munthunanyu. Hiyo nnihana eyo mupuxero, ahiso nyuwo poti wihana eyo, oh, esimu pahi, etthu p'itthu. Owo onimwetta arowaka eriyari ya ntthiya nne, onimokolela munupi ule mwamukhani osulu, ni wira, “Kwa-kwa, kwa-kwa!” Nto khula nrattha vantthiyani nnimorwa wa yole. Mwaha wa xeni? Ale animusuwela namahòla aya, mwaha wa enamuna owo onìpàwe.

⁷³ “Nlope narumiha nsu nohisuwanyeya, t'ani onttthuna wilikanyiherya wira arowe okhottoni?” Vekèkhai. T'ani onttthuna wilikanyieherya wira arowe okhottoni nlope narumiha nsu nohisuwanyeya?

⁷⁴ Vano, nrattha nne namukhani nìpa vohisuwanyeya, t'ani onrowa wilikanyiha wira avavé? Nrattha nne nnimòkolela nnupi aya osulu vale, ni wipa, “Kwa-kwa, kwa-kwa!” Nto khula nrattha namukhani nnòmurwela. “Kwa-kwa, kwa-kwa!” Ala ari va. Ohakalala siso awo anokhalana, eriyari ile vale ya ntthiya, pahi arukunuwaka arukunuwaka arukunuwaka. Okathi vakhani owo onnòna yeyo yattaka mwa yowo, owo ohana orowa. Owo onokhuna mapaphelo awe onovava vantthiyani vale, onorowa osulu arukurerye imara xexe walá thanu, nto onorowa mpakha oLouisiana ntoko sinweryawe, khula nrattha ottuli wawe pahi. “Kwa-kwa, kwa-kwa,” owo onorwa va. Mwaha wa xeni? Owo muhòleli! Amen! Marattha animusuwela muhòleli aya, ekereja nnari. Ayo, owo onnisuwela etthu yo wira.

⁷⁵ Nkawehani marattha ale a mmuro, okhuma w'Alaska wu. Vano, òkhala nrattha nulupale onàhòlela okathi wothene, nto marattha ale ahana oweha nrattha olopwana ole orattenexa. Awo ahana osuwela etthu nrattha nne nolopwana onlavulawe. Nyuwo mosoma eyo murevistani *Look* va iyakha sophiyeraka xexe sivinre, vavo emara emosa nrattha nolopwana ahasuwelawe etthu irawe, nto ahettiha nikoto na marattha mpakha Inglatterra? Ti yeyo. Khenasuweliwe sinto awo yahitoko okhala Inglatterra khalai. Mwaha wa xeni? Awo khiyatonko omuweha namahòla aya. Nrattha nne khanasuwela otthu narowaya. Vano awo ari wu nto khansuwela mota wo ohokolowa.

⁷⁶ Owo ti mukattyamiho ni marattha manjene ala òlelo, awo nlelo anivava nnikotoni. Awo anira, erevista *Look* ile ehimnye wira, marattha ala anokuttelana n'uvava Inglatterra, masi awo khansuwela mota wo ohokolowa. Ti siso siryaya ni *marattha* mamosa mamosa ala miyo kinsuwelaka. Nyuwo murina muttitthi, ni muthukumano mmosa mulupale wòlokela, ni omuvekela namuhakalaliha mmosa onirwa n'ulaleya vakhani, masi nyuwo khamunsuwela otthu onrowanyu. Muthukumanaka

mwettaka mwettaka, okhala wira nyuwo murina nrattha nimosa nolopwana wira awettiheni munirani na eromolelo; ni wohikhala ohokolowela Masu a Muluku, ohokolowela opatiso wa Eroho Yowarya. Nto vo hiyo ninnixanka mwaha wa xeni ohinkhalanahu ohakalala mahiku ahu. Um-hum. Munnona? Nyuwo muhana wakhela Nsu nimosa nno! Nsu nno nlope na Ehapari yorera ninlalerya Ehapari yorera, khula Nsu na Muluku. Khahí eyaminelo, khahí eromolelo; masi Bibilia, Eroho Yowarya. “Mirirya iya sinimwatthara ale anàmini.” Munnona? Vano awo anrowa vo mphironi.

⁷⁷ Nrattha nimosa nulupale nolopwana emara emosa, erohimmwa, ahiriha nikoto ntero okhwa, ereryaka wavaviha mw’epiphini, khasuwela otthu owo arowawe, yowo, nto othene aya khwimana vamwako wu, nto akina wa awo khunyanyeya, khiphutuwasa. Ayo! Awo ahana osuwela nsu naya n’ekèkhai. Nrattha nne namukhani, nne nakhalanaru nsu n’ekèkhai ni othene anasuwela, awo annikhalana otthapa mwamukhani w’ovava munikotoni nto annirowa okusini. Exeni awo anrowelaya iwe? Weiwo ohikhanle orirya.

⁷⁸ Vano, vari wira Muluku onnivaha nrattha miruku sophiyerya wira asuwele mota wo otthyawa orirya, Owo khakhanle òvaha ekereja? Vari wira nrattha ninnira siso ni esimu, ankhí Eroho Yowarya mukereja? Eyo yahana onettiha hiyo onikhumiha mwa okhaleleya wa khalai ni iyaminelo ni itthu siso, nirowaka mopatiso wovuwu, woreraxa wa Eroho Yowarya. Eyo enniruha ikuru, ankhili, ovilela, orera murima, ni Eroho Yowarya. Ti yeyo Muhòleli a ekèkhai onrowawe onettiherya-mo, ’okhala wira Owo khanrowa olaleya hat’etthu wohikhala Ehapari yorera, Masu a Muluku pahi. Vekèkhai, nyuwo munnimutthuna Muhòleli!

⁷⁹ Okathi, asuweli, awo khayasuwela hat’etthu ya Muluku. Awo yari—awo yari anamapaka maxintta, anamaxintta. Awo yari epante onikhuma nsuwa. Nyuwo munnisuwela, Bibilia òhimya, “Hiyo nrimòna Ettheneri Awe Onikhuma nsuwa, nrwènle omukokhorela Yowo.” Awo yari a epante onkela nsuwa awo yaroweha onikhuma nsuwa khona Ettheneri Awe. . . kireke yàwenhe onikela nsuwa, awo yari Onikhuma nsuwa. “Hiyo nàri Onikhuma nsuwa, khona Ettheneri Awe onikela nsuwa.” Munnona? “Hiyo nrimòna Ettheneri Awe Onikhuma nsuwa.” Nto, mòne, awo yari Onikhuma nsuwa. “Okathi hiyo waryahu Onikhuma nsuwa hiyo nrimòna Ettheneri, vano nrwènle omukokhorela Yowo.”

⁸⁰ Miyo kinniwerya otthokelela kiwonaka axilopwana ale yilikanyihaka wira arowe. Kinniwerya otthokelela mmosa wa axar’aya amuhimeryaka, wira, “Wira, mokhalana itthu sothene sotthokihwiwa, masi ori vai mwettiheryo anyu?”

Owo khwira, “Miyo—miyo nkinrowa ovarela muteko mwettiheryo ekwaha ela.”

81 Khwira, “Munrowa owelela sai miyako?” Mupuwele, awo yahana olapuwa Muratthi Tigri n’ukhuruwela mathala, ni e. . . vano, awo yahetta ekwaha iyakha pili vakhameloni. Munrowa wira sai yeyo? Khwira, “Ahe, nyuwo khamunikuxa hatá mwetiheryo.”

Khwira, “Nnari”

“Munrowa sai?”

82 “Miyo kinrowa enamuna Muluku ovahenryawe. Ettheneri ile iwe enorowa okèttiha mpakha wa Mwene ole.” Ti yeyo.

83 “Hiyo nrimòna Ettheneri Awe Onikhuma nsuwa, nto khutthara Yeyo mpakha onikela nsuwa nno, wira nimukokhorele Yowo. Ori vai Yowo?” Awo yàtthanre enamuna yavan’he awe Muluku. Awo yahikhala otthukiwa ni muritti wa iyaminelo iwe nànanoro. Awo khukela oYerusalemu nto khupajera orowa nno ni nno mphironi, atthu ala òwara orattene, yiraka, “Ori vai Yowo? Ori vai Ole oyariwe Mwene a aYuda?” Vano, ole ti wari muru, ole ari Yerusalemu. Vekèkhai ekereja yulupale yahana osuwela etthu Iyo. “Ori vai Yowo? Ori vai Ole oyariwe Mwene a aYuda? Hiyo nrimòna Ettheneri Awe Onikhuma nsuwa, hiyo nrwènle omukokhorela Yowo. Ori vai Yowo?”

84 Vano, awo yahirowa wa pastore *Lexe-ni-lexe* ni wa namukuttho mulupale *Lexe-ni-lexe*, khavo mmosa wa awo àsuwela hat’etthu yahimya Yeyo. “Vano, òkhala Ole oyariwe Mwene a aYuda, ori vai Yowo?” Awo khayasuwela.

85 Masi nahikhala nikhuru na amakhampusi vale mukhitte wa matumuxa atthapaka pahi, ayo, mulopwana, okhala wira awo yarwiye mwa enamuna Muluku avahenryawe.

86 Vano awo yahikhala vakhiviru vavale, nto nananoru owo khwira, “Miyo kinimolèlani etthu yatthuneya wi nire, hiyo nahana okhalana muthukumano wa ekonselyo.” Vano awo yahikoha Muthukumano wa Musinedrio, nto—nto yupuwela sinto awo yahiwa etthu Yeyo. “Nnari, hiyo khanisuwenle hat’etthu ya mwaha Owò.”

87 Eyo etthu emosaru olelo. Awo khansuwela hat’etthu ya Muhòleli ula, Eroho Yowarya ela enivoniha, enisariha, enopola, enirwa tho. Muhòleli yowo onnilèla itthu iya sothene sikhumelenle, va hiyo nri eriyari aya. Eniwerya olamula miyupuwelo sa mmurimani; awo khansuwela hat’etthu enihimya Yeyo, awo annihana Eyo etelepata ya mmuruni walá etthu ekina. Awo khansuwela etthu yohimya mwaha wa Yeyo.

88 Vano, nyuwo mòne, asuweli ale, okathi. . . Mupuwele, okathi awo akenlyaya oYerusalemu, Ettheneri yahilakaseya. Nto okathi nyuwo muniphavelanyu iyaminelo ni atthu a iromolelo yohòleleni wa Muluku, mukhaliheryo wa Muluku onimohiyani. Masi okathi awo yojeyalaya ni yeyo, khwahiya, khuhiya iyaminelo ni iromolelo ya aYuda ale, nto khikhuma-

wo oYerusalemu, vano Ettheneri yahikhumelela tho ni awo yahiththapa vanjene ni ohakalala valupale. Awo yahimona tho Muhòleli! Oh, eri saí etthu ila, ophiya mukereja ya khalai yorirya ni yòkhaleleya, vano n'utthikela ekina ekhanle ya moro, omona Muhòleli ettihaka, mota onivirikanaya! Ayo, “Hiyo nrimòna Ettheneri Awe Onikhuma nsuwa nto nrwènle omukokhorela Yowo.”

⁸⁹ Yoxuwa ahimenrye wira, “Vano nyuwo mutthareke Nivuku, 'okhala wira nyuwo khamutonko okhala ephiro ela khalai.” Muluku nnakhala khanihiyererya Nivuku nne orowa vatthu ti vatthu vohikhala vòloka. Vatthu othene yahiththara Neno, nto Nno nahimulapuwa Yordani.

⁹⁰ Etthu emosaru olelo, ni Eroho Yowarya. Ayo, mulopwana. Etthu emosa hiyo ensuwelahu, yari wira Eroho Yowarya walá nnari, hiyo ninona wisonihe- . . . wisoniherya Waya, wisoniherya elipiheryaka Masu a Muluku.

⁹¹ Vano, wohikhala khalai, nikhuru n'axinna yahikkhalana ephome ni makhura, vano eyo ti yorera yatthunaka wira siso. Miyo. . . Eyo khehiyo elipiheryo wa miyo. Owo mulipiheryo wa Yolempwa, mòne, yakhalaru wira enilipiherya ele Muluku ohimmyawe, eyo ti yorera. Awo khwira, “Tivó nyuwo murinanyu Eroho Yowarya, nyuwo muriná makhura mmatatani mwanu.” Vano, miyo—miyo nkinwerya okhupali yeyo. Munnona? Nnari, miyo nkinikhupali wira makhura ahana nata ni yeyo. Vari wira ephome yeyo enrowa ovoniha ni wopola, exeni ekhumelenle ni Ephome ya Yesu Kristu? Vari wira makhura awo annivoniha, ankhi makhwatta Awe? Munnona? Munnona?

⁹² Miyo enikisivela wira Muhòleli arwe, yowo onorùhelani Ekèkhai ya Masu, nto nyuwo munosuwela wira molukama ni muri òlikana wira mwalakeleke mutthikeleka vathi. Ti yeyo, mwilikanyihaka wira muvavé. Ayo, mulopwana. Ayo, mwaha wa xeni? Muhòleli t'Ule onkhaliha eyo y'oweryaneya.

⁹³ Miyo kòkhalana Yolempwa emosa va, miyo kahivaha Solempwa iya, masi kinthuna kisome ela emosa. Ti Pedru a Nenli, ekapitulu 1, eversikulu 21.

Mana . . . masu khatonko okhumihwa n'utthuna w'atthu: masi atthu a Muluku yalavunde yettihiwaka ni Eroho Yowarya.

⁹⁴ Masu aruhiwe mota xeni? Khahí n'utthuna wa mutthu, iyaminelo sa iromolelo; masi n'utthuna wa Muluku, okathi atthu owarya yettihiwaya ni Eroho Yowarya. Eyo khula okathi enikhala Muhòleli a Muluku. Eyo yari Eroho Yowarya yeyo yari Munlumini na Moro mme, eyo yari Eroho Yowarya, khula mutthu onnisuwela wira àri Kristu. Moise ahimuhiya Ejitu, ahona othanyiwa wa Kristu okhala muhakhu mulupale ovikana ole wa w'Ejitu. Kristu t'ari Mulupale. Vano, okathi awo yavenyalaya vale ni wira, “Ahe, Nyuwo munira wira mwa. . . Vano, Nyuwo

khamurina iyakha sovikana miloko mithanu, nto munira Nyuwo momona Abrahamu?”

⁹⁵ Owo khwira, “Abrahamu ahinatthi okhala, MIYO KÒKHALA.” MIYO KÒKHALA ari Yowo akumananne Moise Munlumini na Moro vamiwani vavarela. Ayo, mulopwana. Owo àri Muluku ìpanke erutthu. Khahí mutthu a nèraru; Mutthu mmosaru mwa muteko w’ovirikana. Khahí amuluku araru; miteko miraru sa Muluku mmosa. Vòlikana.

⁹⁶ Vàtepa orera, vano, Yolempwa. Okathi wothene, okathi Muluku onivahawe, Owo onivaha yòreraxa. Okathi Muluku ovahenryawe enamuna y’olipiherya ekereja Awe, Owo àvahenrye yòreraxa. Okathi Owo amuvahalyawe Adamu ni Hawa, omatta wo Edeni, etthu Owo àvahalyawe yari Masu Awe. “Nyuwo mukhalé ottuli wa Masu ala, nto munokhala òlipa. Masi mukhumaru Mwemmo, nihiku onrowanyu olya yowo nihiku neno munokhwa.” Muluku khatonko orukunuxa mwìrelo Awe. Ni Satana khatonko orukunuxa wawawe; sintoko owo akenlyawe mwa Adamu ni Hawa, owo onnikela mwa awo olelo. Mwaha wa xeni? Mwaha wo wèrerya wanyiherya Yeyo. “Vano, ennanyihereya wira Muluku khanira. Oh, Muluku òhimya,” khwira Satana, “masi Muluku owarya khanrowa wira eyo.” Vekèkhai Owo onimwira, okhala wira Owo òhimya wira àmwira!

⁹⁷ Nto eyo t’itthu atthu anihimyaya olelo, “Oh, vano nwehererye! Nyuwo khamunàmini vano, miyo karowakaru okereja n’uliva sa namuloko saka, ni wira *ele*, *n’ile*, Muluku onorowa okirihela vathi vale?” Wohikhala wira mutthu oniyariwa vasyá, owo nnakhala khanrowa osuwela Omwene wa Muluku! Munnona? Khiva ntthyawelo! “Ahe, mulopwana òtakhaliwa, muthiyana òtakhaliwa, vale wokhala munepa woloka.” Enamuna emosa awo anrowaya okhalakhala amonaka Muluku, oyariwa vasyá. Ti yeyo tu. Hatá wira oyeva xeni, wunnuwa xeni, omiravo xeni, etthu yiralyaya, mota xeni arowalyaya okereja, iromolelo kavi awo ansuwelaya, iyaminelo kavi aniweryaya ohimya. Nyuwo muhana oyariwa vasyá ahiso khamukhanle nnakhala v’opajerani, opajera wene. Ti yeyo vekèkhai.

⁹⁸ Vano, nyuwo mòne, ontthunaneya Muhòleli. Owo onimoholelani m’wEkèkhai, ni Ekèkhai Masu. Owo onimoholelani. Nto okathi wothene ti yeyo. Muluku khanitthunaneya nnakhala orukunuxa etthu, ’okhala wira Owo t’ohimala ni Owo onnisuwela etthu eri yorera. Owo ori mapuro othene, Owo ti musuweli-sothene, Owo ti—Owo t’itthu sothene. Eyo ekèkhai, Muluku ti yowo, tivó Owo kharina y’orukunuwa. Vàtepa orera.

⁹⁹ Owo ti Mulipa-olipiherya enamuna Owo oniwettihaweni. Eroho Yowarya, Muhòleli, ti Mulipa-olipiherya Masu yawo Owo

onixuttihawe. Vano, Luka ettihiwe ni Muhòleli, wira ahimye, “Murowe mulaponi mothene, mwàlalèrye Ehapari yorera atthu othene. Ole onrowa wamini khupatisiwa onimopowa, ole ohinrowa wamini onolamuliwa. Vano mirirya iya sinimwatthara ale anrowa wamini; mwa Nsina Naka awo anowomola axetwani, anolavula ilavulelo isyá, anovara inowa, anowurya itthu sowiva, anowixaterya matata aretta awo anòvona.” Nto Bibilia ohimye wira, “Awo yahirowa mapuro othene,” yettihiwaka ni Muhòleli, nyuwo munnisuwela, “yahilaleyasa Masu, ni mirirya sittharelanaka.” Yari exeni eyo? Muhòleli alipiheryaka wira Eyo yari Ekèkhai!

¹⁰⁰ Nno nari nlamulo na Muluku. Ti siso natthokihwaya. Eyo ti etthokiheryo Awe; Owo khakhanle orukunuwa mwa yeyo, okhala wira Owo t’a mahiku othene. Amen. Owo khakhanle orukunuwa mwa yeyo; Owo Muluku. Miyo kinnirukunuwa; miyo ka mutthu. Nyuwo munnirukunuwa; nyuwo mwa mulopwana walá muthiyana. Masi Muluku khaniwerya orukunuwa. Miyo kinnimala; miyo kinnivonya khuhimya itthu sohiloka, othene ahu ninnivonya. Masi Muluku khanira, khukhala Muluku. Otthuna Wawe wopajerya ti wòloka. Enamuna Muluku onirawe, eyo ti enamuna Owo ontthunawe wira khula okathi. Vari wira Owo onnihaniwa wira amòpole natampi, Owo onimòpola attharihaka etthu emosa. Okathi mukina natampi onirwawe, Owo ohana wira enamuna emosaru, ahiso Owo ahivonya okathi Owo iralyawe vòpajera. Amen. Miyo kinnimpenta Yowo. Miyo kosuwela wira Ekèkhai.

¹⁰¹ Miyo kirina iyakha miloko mithanu ni ttharu, kiri kilaleyaka Ehapari yorera va mwa iyakha miloko miraru ni nusu, miyo nkintonko wona Eyo ovonya. Miyo kihona Eyo wereriwa imara thanu na pili mulaponi mothene, mwa inamuna sothene sa itini ni itthu sothene sikina, oholo wa hatá nusu na emilyau emara emosa, nave khenatoko ovonyeya. Miyo nkinilavula ya mulivuruni, kinilavula mwa osuwela waka kimwanene, wira miyo kinnisuwela wira Muluku onikhala ottuli wa Masu Awe ni ottittimiha Yawo. Vano, nyuwo mwakhala muthinto mmosa wa eyaminelo, vanrèrela nwehe sana yeyo. Masi Eroho Yowarya enolakiherya Masu a Muluku.

¹⁰² Mwa Yohani Owarya, ekapitulu 1 eversikulu 1, Owo ohimye wira ti Masu, Owo ti Muholeli: “Wopajerani nari Nsu, Nsu nari ni Muluku, nave Nsu nari Muluku. Vano Nsu nàhìpaka erutthu khukhala ni hiyo.” Wulù!

¹⁰³ Pedru ahettihiwa wira ahimye, mwa Miteko 2:38, mota wo wakhela Eroho Yowarya, owo khwira, “Murukunuxe murima, khula mmosa wa nyuwo, nto mupatisiwe ni Nsina na Yesu Kristu wira muleveleliwe itampi sanyu, vano nto Muholeli onowettihani okhuma vavo mpakha oholo.” Ayo, eyo t’itthu yo wira. Yopajera, ottharuwa itampi sanyu, ohàmini wanyu, wira nyuwo khamunamini itthu iya. Murukunuxe murima,

vano mupatisiwe, vano nto Muhòleli onowettihani okhuma vavo mpakha oholo. Mòne, owo ti muteko anyu. Muteko anyu orukunuxa murima. Ti muteko anyu opatisiwa. Vano ti muteko wa Muholeli wokuxani okhuma vavo mpakha oholo, owettihani okhuma ikuru mpakha ankhili, mpakha wisinanela, mpakha ovilela, mpakha orera murima, mpakha ophentana w'axinna, nto Eroho Yowarya enimotthittani. Munnona? Vano nyuwo muri mwa mukhalelo wòmalela wa Muluku, mulopwana a ekèkhai a Muluku, muthiyana a ekèkhai a Muluku, òlipihiwa mwa Kristu. Miyo okisivela yeyo, yowo òlipihiwa mwa Kristu.

104 Ayo, Marku ahettihiwa ni Eroho Yowarya, wira amulepe Marku 16, vekèkhai.

105 Yohani ahettihiwa okathi omulempyawe Wisupulula. Owo ahettihiwa ni Muhòleli. Owo ahettihiwa tho ni Muhòleli wira ahimye, “Akhala mutthu onrowa okhumiha Nolumo nimosa Mmo, walá winjerera nolumo nimosa Mmo, yowo onokhumihwa, mpantte awe, Mulivuruni mwa Ekumi.”

106 Vano, nyuwo munrowa sai wakakhanya etthu ni Masu a Muluku, nlelo munahimya wira munettihiwa ni Eroho Yowarya? Khena mana, yokhalana? Nnari, mulopwana. Kherina.

107 Owo ti Muhòleli aka makhalelo othene. Owo òkihòla mw'Ekumi. Owo ti Yole okihònle mw'Ekumi, nto Owo ti Ekumi aka. Wohikhala Yowo miyo nkirina Ekumi. Wohikhala Yowo miyo nkinthuna hat'etthu ekina. Owo ti awaka Othene mwa Sothene. Okathi wa mikattyamiho saka, Owo onnikikhaliherya. Nsana Owo ahikivaha eparakha, olelo awo anira yeyo. Kiwehereryeke exeni? Yowo mahiku othene, nittottopeliwe Nsina Nawe! Amen. Ayo, mulopwana. Owo òhimya yeyo. Owo onimwira. Owo ti Ekumi aka, Owo ti Muhòleli aka, Othene mwa Sothene. Miyo kinnimuroromela Yowo. Miyo kinnikhalanaka mikattyamiho sòrika. Miyo kinnimuroromela Yowo vatthu ti vatthu onrowàka. Miyo kintthuna nyuwo mwire yeyo. Mwarowaka okattha, nyuwo axithiyana, mmuroromele Yowo. Mwarowaka opoma, mmuroromele Yowo.

108 Miyo kahiphiererya okathi wupuwelaka wira kàri mutthu òsuwela etakhwa orattene, nyuwo munnisuwela, kòxaya vanjene. Miyo kahupuwela, “Miyo ki namavilela ihasara, khavo onrowa... Kheniwaryaneya okirimèliha. Amey'aka yari Muhinti eriyari, nto miyo yanikisivela yeyo. Oh, wulù! Kheniweryaneya miyo orimèla mutakhwani, miyo kinnisuwela nipuro varyaka.”

109 Nto okathi wa mweri aka w'oravo [Okathi wo witthyala w'anaitthoko athelanne nanano—Mot.], kahererya okhala mulavilavi vakhani ni amwara'aka, miyo khwahimerya, “Nyuwu mosuwela, mwar'aka, yamukhala etthu yorera hiyo othelena mahiku yettata miloko miraru ni mararu wa Outubro.” Vekèkhai, owo okathi Apwiya yakihimenryaya wira kire.

110 Nto miyo khupuwela, “Vano, wa mweri w’oravo mwamukhani, kahithukumanya musurukhu aka, nto kinimwakuxa mpakha Okhwararani wa Niagara, nto kinophiya w’Adirondack kaxaye vakhani.” Munnona? Vano kahakuxa awo ni Billy, owo nlelo aryene mwamukhani. Vano nto kahana wakuxa mpakha omwerini w’oravo, nto eyo yari ekwaha y’oxaya, tho, nyuwo munnisuwela. Vano—vano miyo kòna wira yàri etthu yòrera wira. Vano nto kahakuxa, ni e . . .

111 Miyo kahimulepela epaphelo Mwenye Denton, mulipa osuka etakhwa. Nto hiyo nàrowa Omwako Mutaseke. Nto miyo khwira, “Mwenye Denton, miyo kinimorwa, kintthuna kixayé ekhá emosa ni nyuwo ephovo ela.”

112 Nto owo khwira, “Vàrera, Billy, murweke.” Vano owo khwira, “Miyo kinrowa okhala nihiku *nno*.” Vano, amwar’aka ni miyo nahiphya nihiku nihinatthi, ni Billy, nto muxaxa wari wowaliwa. Wahikhala murapattha mwamukhani wa nipatho nimosa mutakhwani.

113 Weiwo, Munna Fred Sothmann ni miyo narowalyahu nikhala weiwo khahi khalai. Eroho Yowarya, miyo kahona Eyo weiwo, Warya iwe wa njano wettaka mmirini, nto Fred èmenlène vavale. Owo khwira, “Mususere nno, Miyo kintthuna olavula ni nyuwo. Melo,” khwira, “mwipasope, awo ahoreyani ntapha.” Khwira, “Mukhale òwikasopa!” Khahí yeyo, Munna Fred? Vano miyo kirowa kahimerya atthu imiya sene ohiyu yowo, oVermont, khwira, “Nòkhala ntapha nireiwe mwaha wa miyo; miyo kinorowa wona. Miyo nkisuwenle vatthu varyaya.” Nto ophiyakaru mmeloni mwaya, nahirwa vale, nari vavale. Khwira, “Nna niri va ntapha nireiwe.” Ayo, mulopwana. Masi Eroho Yowarya yahikettiherya etthu yo wira. Nto, oh, wulù, eyo yari ekèkhai! Oh, anjene wa nyuwo annisuwela yari exeni. Miyo nkirina okathi wo ohimya.

114 Masi kikhalaka vavale nipuro nenne okathi ule, khupajera orirya pahi mihiku nne. Mwenye Denton àrowa orwa mmeloni mwaya, miyo khwira, “Mosuwela, mwar’aka, yamukhala etthu yòrera miyo kivale e—etthove emosa yulupale wira nirowane owani.” Miyo khwira, “Hiyo ni . . . Miyo kahana othukumanya isentavo iya, nto hiyo nnothelanaru.” Nto miyo khwira, “Hiyo namukhalana enama ahu ya eyita kaxayaru olelo.”

115 Nto awo khwira, “Ahe, mwire siso, Billy.” Khwira, “Vano, mupuwele, miyo nkinatoko okhala etakhwa ela,” awo khwira. Awo yari wophiyeryaka imilha miloko mili ni thanu osulu mmiyakoni, nyuwo munnisuwela, awo khwira, “Miyo nkinsuwela hat’etthu ya mu.” Nto awo khwira, “Vano miyo ki . . .”

116 Miyo khwira, “Ahe, vano, mupuwele, mwa iyakha pili sivinre miyo kihiva ikha iye ttharu. Eyo wari vasulu vamwako vavale.” Nto miyo khwira, “Vano, miyo kinimwiva etthove

yulupale ni ninokhalana enama ya ekha,” nto miyo khwira, “ninokhalana enama ahu ya eyita.” Vano, eyo yakhala ntoko etthu yorera, nyuwo munnisuwela. (Vano hiyo nahihepha amora òripa, ni nithumá makhala ahu a yele—a eyita yele; nto siso Billy ànithumiha, nto Meda ni miyo nanihepha makàripi okathi wàmalihaka wettelela waka.) Siso nto miyo—miyo khwira, “Vano, kinrowa omukuxa rifle aka, miyo kinrowa ohitto nno.” Miyo khwira, “Sòkhala itthove sinjene nno, miyo kinophwanya emosa.” Nto miyo khwira, “Nyuwo mosuwela,” miyo khwira, “nto kinimwiva.” Nto miyo khwira, “Hiyo nno. . . Miyo kinotthika nànano va.”

Awo khwira, “Ayo.”

¹¹⁷ Siso, okathi okhumalyaka, wari worirya vakhani. Ni khula mmosa wa nyuwo atthu a New Hampshire, ni osulu iwe Nova Inglaterra, mosuwela etthu enihimyaya okathi etthapwe ele enikhuruwaya, walá nipuro pi nipuro mmwako, nyuwo khamunisuwela vatthu varanyu. Ti yeyo tu. Nyuwo khamuniwerya wona ntata niri oholo wanyu. Siso nto miyo kipajera okhuruwela e—ephaka yamukhani, sintoko, okhuruwela, nto kirowá epantte ekina ya ethoka kiwela. Nto kinweha pantera mmosa [mwaxinama—Mot.], nyuwo mwarowa omwihana siso epantte ela ya elapo. Hiyo nnimwihana, Onikela nsuwa, cougar. Awo animwihana, iwe, kharamu a mmwako. Othene mwaxinama mmosaru. Ti puma, vekèkhai ti yowo. Mwaxinama mmosaru, òphiyeryaka metto mithanu na mixexe [2,74m] orakama wawe, onilemela wophiyeryaka ilivura emiya emosa ni miloko mithanu, imiya pili [68 ni 91 kg]. Owo àtupha ephiro, nto miyo kimurukunuxa kapwitthi vovakuveya, vòhàkuvaxa wira kimòpele.

¹¹⁸ Vano, miyo kiwela nànanoro eruwa, kimwikaraka cougar ola, kiwehaka makukhu owo mwatthyawalyawe, nyuwo mosuwela. Miyo kaniwerya omwiwa. Owo àrina metto mixexe. Miyo kanisuwela wira khari mwaxinama a metto mili, àrina metto mixexe. Ni kànisuwela wira khari etthove, 'okhala wira etthove oninyakela vovilipiha. Owo etta vòmàla, pakha, nyuwo mosuwela, siso. Nto ekha enipurula metto saya yettaka. Nto siso miyo kànisuwela wira ahana okhala cougar. Vano owo àri withela wa exa nto miyo khuhimòna, mpakha wona evivi awe pahi, owo ìra aronwene.

¹¹⁹ Nto miyo kahiweha nipuro owo àtapanyalawe makukhu, nyuwo mosuwela, epantte ekina vasulu vamwako, mpakha vathi siso, nto miyo nkàweha neku nne nirwaka okathi wothene, nyuwo mosuwela, erwaka etthapwe. Miyo kahikhuruwa nànanoru, kiviraka nratta nulupale kikhumela oGiants [Miri sùlupale—Mot.], kimuttharaka cougar yola. Miyo kupuwela, “Miyo kinomupwhanya okathi vakhani.” Miyo kànòna nipuro, nto kaniwelela nipuro nòttukhuwa kitthyawaka, n'uwehaweha mapuro othene siso, n'uthurumela mapuro othene, wona

sinto kaniwerya omona; kaniwiriwana orattene, n'ukhuruwela, kanikhuruwela tho nànanoru. Vaniweryaneya wiwa makukhu akhàwaka, oholo vàryàka, okathi katthyawaka. Mòne, owo àtupha mmirini vano wira miyo kihimuttharé. Mòne, owo ari mulavilavi, awenle mmwirini nto anatupha mwiri ti mwiri. Nto owo àhisuwela wira miyo nkawerya omutthara mme. Oh, miyo kupuwela, "Oh, enamuna p'inamuna!"

¹²⁰ Vano miyo kipajera otthika kiwelelaka ekhato, nto miyo kimurya ekha, ekha yulupale yolopwana. Miyo kupuwela, "Miyo kinimwiva ele nànano, mmiravo, eyo ti yòrera!" Miyo kimurya tho, nto kirowa oholo vakhani, nto kinavya inamuna sothene sa ithonyero ni itthu sothene. Miyo nkawerya wona etthu; kinatthika kikhuruwaka, nto kikhuruwela epantte ekina ya mwako. Nto vo miyo kipajera wona, ekhalaka etthapwe vakhani. Miyo kahimurya tho, eyo yari osulu nipuro nno. Miyo khwira, "Nnari. Vano, exeni ekhumelenle, epheyo yarwa epantte *ela*, ni miyo kinirwa. . . Onukha wa ekha onirwa nno ohitto epantte *ele*, nto miyo kòvira epantte ekina vano nto epheyo enirwa epantte *ela* ekina. Vano miyo kihana otthikela vavale kònyalyaka onukha ekha emara yopajera, nto kipajere vavo."

¹²¹ Nto kihokolowaka, miyo kiweha ekhato, kona makukhu ottikinyeya. Nto okathi konyalyaka, etthu yoripa yahetta. Miyo kupuwela, "Ele eri vale." Miyo kahimukuxa kapwitthi, vowàkuvaxa, nto kimàla. Nto, okathi kiralyaka, yàri etthove yulupale, yulupale sana. Miyo kupuwela, "Ele ti yeyo miyo kàtthunaka, khula enamuna." Kòpela etthove.

¹²² Miyo kupuwela, "Ahe!" Miyo nkawenhe wira yari ntoko. . . Okathi kimalalyaka wukuttha, kiweha. . . Miyo kukuttha matata aka kipweha mwalo aka, kihokoloxa. Nto miyo kupuwela, "Attotopeliwe Muluku! Koxukhuru, Pwiya Yesu, Nyuwo mokivaha enama aka ya eyita. Attotopeliwe Muluku!" Nto kimuttotta kapwitthi aka. Miyo kupuwela, "Kinohokolowela kiwelaka okhatoni va nanano va." Miyo khwira, "Nkaweha va, mmiravo, ennorwa epheyo. Vanrèrela okhuma va kimuhokolowe Meda ni akina." Miyo khwira, "Kihana wakuva."

¹²³ Osulu okhatoni miyo kinarowa, kitthukula ipitau sa ekasako aka yoxerya, nto kaniwelela ekatho ntoko *sisà*, mukerekhere. Nànanoro, miyo kupuwela, "Vano, ti vai vavirikannyaka ephiro?" Epheyo yahiphiya vathi, miri sùramaka. Miyo kupuwela, "Ti vai vavirikannyaka ephiro?" Miyo kinarowa nno ni nno. Miyo—khisuwela wira kàrowa mpakha Mwako Mutaseke. Masi nànanoru kahemela, nto kaniretthela, miyo kupuwela, "Exeni eniraneya va? Vakhumalyaka ennivira nusu na ewora, walá minutu miloko mixexe ni thanu, nto nkiniwerya ophwanya nipuro vavirikannyaka ephiro." Kahiweha osulu, nto etthove aka kithomen'yene vale. Miyo kari nipuro nimosà nenno pahi. Miyo kupuwela, "Vano, exeni miyo kiralyaka?"

¹²⁴ Vano, miyo kivenya tho. Kupuwela, “Miyo kinophwanya ekwaha ela, miyo kamuhiwehaweha pahi.” Miyo kaniweha khula ekhitto yamukhani mapuro othene, kiwehaweheka. Miyo kitthikela kavyaka, kavyaka, kavyaka. Meku ale arwaka, miyo kahisuwela wira epheyo ya nakhutu yanorwa, etthapwe evavelaka vathi, nto miyo kipajera oweha. Miyo kupuwela, “Kinorowa oholo vakhani tho,” kitthikela kirowaka, kirowaka, kirowaka, kirowaka, kirowaka, kirowaka, kirowaka. Nto kupuwela, “Vano, ti yotikiniha, enikhala ntoko kahona nipuro nna khalai.” Nto kahiweha, vale yari etthove aka kithomen’yene. Munnona?

¹²⁵ Nyuwo mosuwela v̄aryaka-vo? Ahinti anihana “wetta wa mokhwani.” M̄one, nyuwo munetta mw̄aphelaka, murukureryaka ni murukureryaka. Vano, miyo k̄ona wira k̄ari muh̄oleli òsuwelaxa wira nkakhalakhala kirim̄elaka. M̄one, khavo atthuneya wira akihimerye etthu mutakhwani, miyo kanisuwela mota wo wetta. Munnona?

¹²⁶ Nto kahivenya tho. Miyo khwira, “Miyo nkikhanle òvonya.” Nto kihokolowa tho.

¹²⁷ Miyo ketta kiwelelaka ekhato vakhani, nto ȳahipajera oruma epheyo. Oh, wul̄u, etthapwe mapuro othene! Vahalelaka or̄ipela. Nto miyo kahisuwela wira Meda àmukhwa ohiyu ule mutakhwani, owo khasuwela mota wo w̄ikhapelela mmansawe. Ni Billy àrina iyakha xexe pahi, iyakha ttharu, mwamukhani pahi. Nto miyo kupuwela, “Awo anrowa wira exeni?” Vano, miyo kiwelá mpakha nipuro nno nto kiphwanya mureha wa mirawa, miyo kupuwela, “Miyo kiri varattani nipuro nno, nto nkiniwerya wona hat’etthu, wothene osaren’ye etthapwe.” Miyo ketta kihokolowaka vano.

¹²⁸ V̄òlimaleleya, kamuphwanya nipuro ni kamukhala òlipa, kakhanleru ni mutthu. Miyo kamukhala òlipa n’uwehererya mpakha etthapwe amalalama, nihiku nimosa walá manli, nto kamuhokolowa. Kamuthikila epilikisa aka ya etthove. . . ottuli waka, ni kamukela, kikhure, nto kamuhiya wupuwela yeyo. Masi khivanweryaneya wira siso, ni amwar’inyu ni mwana arupathalene mutakhwani mme, apweteyaka. Munnona?

¹²⁹ Siso miyo kipajera wupuwela, “Kireke exeni?” Siso kirowa oholo vakhani. Nto kupuwela, “Vano, nwehererye. Okathi valapunwaka nratta nne nopajera, epheyo ȳari witho waka, siso miyo kir̄ul̄ene ephiro ela. Miyo kihana orwa ephiro ela.” Nto miyo kira kettalene ohitto wu muGiants, masi miyo nkasuwela vatthu miyo v̄aryaka. Miyo khwira, “Oh!” Miyo kipajera othukumela. Nto kupuwela, “Nwehererye minutu mmosa, Bill, nyuwo khamurim̄ene,” kereryaka withepya mmansaka. Khivaniweryaneya withepya. Nnari, nnari. Mupuwelo ole mmurimani onnohimeryani wira movonya.

¹³⁰ Oh, nyuwo—nyuwo munererya wira, “Oh, miyo kihopowa, miyo kinnirowa okereja.” Muhivelavelihe, muwehererye mpakha nrepa nne na wokhwani nrwe, nto nyuwo munosuwela wira ti yovirikana. Murima anyu onnòlèlani. Etthu emosa muhina mwa nyuwo ennohimeryani wira nyuwo mòvonya. Munnona? Nyuwo munnisuwela wira mwakhwaru khamunikumana ni Muluku owarya. Sintoko hiyo simonalyahu Yowo nsana ohiyu, hatá Malaikha owarya ahana okhunela witho waya wira akhalé oholo Wawe. Munrowa okhala sai ota w’Ephome ya Yesu Kristu wira yokhunèleni?

¹³¹ Miyo kupuwela, “Oh, miyo kinowerya.” Miyo khupajera wetta. Nto miyo kahona wira kaniwa Etthu. Nto kinathukumela. Nto kupuwela, “Vano, miyo kîraru siso, kinòhawa.” Ti yeyo mutthu orimèla kwekwe onirakawe, owo onikhala òhawa mutakhwani. Nto onomukuxa kapwitthi awe, khwisòpela mmansawe; walá onimorela vanlittini khunta mwetto awe, nto owo onkhala vavale, owo onokhwa vavo. Siso miyo kahupuwela, “Miyo kinrowa wira exeni?” Siso kipajera wetta.

¹³² Nto miyo kànithikela wiwa Etthu yiraka, “Miyo ki Mukhaliheryo wòlikana okathi w’oxanka.” Miyo kitthikela kettaka pahi.

¹³³ Miyo kupuwela, “Vano, miyo kosuwela wira kinikhala ohitthokelela vano, kinniwa Nsu olavula ni miyo.” Miyo kitthikela kirowaka. Miyo kipajera wira “whew, whew, whew,” kòpaka nturi, nyuwo mosuwela. Miyo kupuwela, “Vano, miyo nkirimènle. Nyuwo mosuwela varyanyu, mmiravo! Exeni enokattyamihani? Nyuwo khamunrimèla. Nyuwo mwa—nyuwo mwa mulipa-oxaya orattenexa, nyuwo khamunrimèla.” Kihìmyaka, nyuwo mosuwela, kikhalihaka mmansaka owithepa mmansaka.

¹³⁴ Nyuwo khamunwerya withepya n’itthu ila. Vathi *va* nòkhala nttheko nnetta, niraka, “Mmiravo, nyuwo morimèla nto nyuwo mosuwela wira morimèla. Mòne, nyuwo morimèla.”

¹³⁵ Miyo kitthikela kettaka, “Oh, miyo nkirimènle! Miyo kinokhala sana. Miyo kinottemula ephiro.” Itthu sipajera okhala sòrika, ipheyo vakhiviru. Etthapwe epajera ovava, etthapwe ntoko enuku yamukhani, hiyo nnihana yeyo “esenyeraka vathi.” Miyo kupuwela, “Amwar’aka ni mwana! Miyo nkiri. . .” Miyo kupuwela, “Oh, wulu!”

¹³⁶ Nānanoru kahiwa Yeyo tho, yiraka “Miyo ki Mukhaliheryo wòlikana okathi w’oxanka.” Nto miyo kàri mulaleyi a Ehapari yorera okathi yowo, kilaleyaka vava mutapernakulu mumu.

¹³⁷ Siso miyo kupuwela, “Vano, miyo kîreke exeni?” Miyo kèmela, kiweha mapuro othene, nto etthapwe yahiphiya vathi vano. Miyo. . . Yari yeyo. Khiyavo yaweryaneyya wira nto. Miyo kupuwela, “Oh, miyo kîreke exeni?” Miyo kupuwela, “Mulopwana, miyo nkihiyo òlikana wira kikhalé, nkirere okhala

owiroromela vanjene. Miyo kòna wira kàri mulipa-oxaya, nave nkihiyo.”

¹³⁸ Nto, munna, miyo okathi wothene kinmuroromela Yowo. Kòpelaka, miyo kokhalana miyupuxero mme. Ni mulipa oxaya ihopa, miyo ki mutthu òttèttheya, masi okathi wothene miyo kinimuroromela Yowo. Wòpela, miyo ki namòpela òttèttheya, masi Owo onnikihya miyo okhalana miyupuxeryo sa molaponi mwa yeyo. Munnona? Kinnòpela itthove, mwa ijarda imiya thanu na pili, thanu na ttharu [640 ni 731m]. Kòkhalana kapwitthi mmosa wu, yowo kìvanne aka inama miloko miraru ni thanu wohivonya hatà emara emosa ni yowo. Musome yeyo nipuro pi nipuro, mwawerya vale. Munnona? Khahì miyo, t’Uwo. Miyo kinimuroromela Yowo.

 Miyo kiryene vale, miyo kupuwela, “Miyo kìreke exeni? Kìreke exeni?”

¹³⁹ Miyo kitthikela . . . Eyo erwaka vakhiviru, vakhiviru, “Miyo ki Mukhaliheryo wòlikana okathi w’oxanka, Mukhaliheryo wòlikana.”

¹⁴⁰ Miyo kupuwela, “Owo ti Muluku onlavula ni miyo?” Miyo kirulá ekofiyo aka. Miyo kàri ni ekofiyo aka yo wettelelana, ni nleso noxerya nòsipheliwa yeyo. Miyo kipweha vathi. Kirulá ekasako, yari yonana. Nto kipweha ekasako aka vathi, kapwitthi aka kimuphiteriha epantte ya mwiri. Miyo khwira, “Tithi a Wirimu, vano miyo kinikhala òhisuwela, miyo kinniwa Nsu nilavulaka ni miyo. Ti Nyuwo?” Miyo hwira, “Pwiya, miyo kinokhupali wa Nyuwo wira nkihiyo mulipa-oxaya. Miyo nkihiyo, miyo—miyo nkinwerya ottemula ephiro. Nyuwo muhana okikhaliherya. Miyo nkilikanne wira kikhale, nto wira itthu siralyaka, kirwaka nno ni wupuwela wira miyo kanisuwelaxa vanjene wira nkàrimèla. Miyo kinnophavelani Nyuwo, Pwiya. Amwar’aka muthiyana òrera murima. Mwan’aka, mwammiravo aka, ameya’we àrowa, nto awo anthhuna okhala amey’awe yowo, nto miyo kinomalaru wathela. Nto wa awo ari mu, mwana, mutakhwani mmo, awo owanli anokhwasa ohiyu ula. Epheyo ele, enokhuruwa mpakha vathi va zero [23° C vathil], nto awo kharrowa osuwela mota wo okhala. Awo anokhwasa ohiyu ula. Muhahiye awo akhwasa, Muluku. Mukiroihe wa yawo, wira miyo kàkhapele wira awo ahikhwase. Miyo kòrimèla! Miyo kòrimèla, Muluku! Miyo—miyo nkinwerya ottemula ephiro. Nyuwo khamunikikhaliherya xontte? Nto mukilevelele, miyo mwaha wa enamuna aka yo wìsòna! Miyo nkinwerya wira hat’etthu wohikhala Nyuwo, Nyuwo mwa Muhòleli aka. Mukikhaliherye, Pwiya.”

¹⁴¹ Miyo kivenyá, nto khwira, “Amen.” Kittotta nleso naka; ekasako aka, kittotta; kiwara ekofiyo; kimuttotta kapwitthi aka. Miyo khwira, “Vano kinrowa wisettiha mwa enamuna yoreraxa kinsuwelaka mota w’orowa, voreraxa sinsuwelaka; nto kinrowa

otthara ephiro emosa pahi, okhala wira kinetta kirukureryaka nipuro nno, miyo nkinsuwela vavi. Masi kinorowa ephiro Nyuwo enikihimèryanyu, Pwiya Muluku, Muhòleli aka.”

¹⁴² Miyo kipajera orowa ephiro *ela*. Miyo khwira, “Ti yela, nto kihana wikhupaliha mmansaka yela. Miyo kinrowa ephiro *ela*. Miyo kinrowa kittharaka ephiro *ela*. Miyo nkinrowa wakakhanya, miyo kinrowa ephiro *ela*. Miyo kosuwela wira kiri sana. Miyo kinrowa ephiro *ela*.” Miyo kàronweru ephiro ye, miyo kamuhapuwa kirowaka oCanada. Munnona?

¹⁴³ Okathi yowo miyo kahona Etthu okikwannya vanikhatani vaka, ntata, nakhala ntoko ntata na mutthu, siso, nànanoru miyo kirukunuwa wira kiwehe. Khakhanle hatá mutthu vale. Miyo kupuwela, “Yari xeni ile?” Ola ori va Bibilia oholo waka. Muluku, Muhòleli aka ni Mphuki aka, ori vava. Miyo kivenxa maithe pahi. Nto vekèkhai ottuli epante *ela* nno, etthapwe ele khumwareya mpakha miyo owerya omona namukattha vasulu va Mwako Mutaseke. Kirowaka kirakamelaka pahi, vòreraxa wa owerya waka wo oxaya, miyo kamurakamela, otepaka wila okathi wa makàripi nto. Miyo kirukunuwa nànanoru, kettaka mmansaka *so*. Miyo kivarela ekofiyo aka ni kivenxa matata aka, miyo khwira, “Mukihòlele mpakha wokiseryani, Muluku, Nyuwo mwa Muhòleli aka.”

¹⁴⁴ Miyo kivenya. Kahana owelela itturu ni otthu sothene sikina kiphiyaka-wo, votepaxa wileliwa. Vano vàhila. Itthove samutupha oholo waka, ni itthu sikina. Miyo nkawerya wupuwela hat’etthu wohikhala wikhaliha ephiro emosa, kirowaka vasulu va mwako ola.

¹⁴⁵ Nto miyo kanisuwela wira kaweryaru ophiya va namukattha, Mwenye Denton ni miyo. . . Miyo kahikhaliherya ohela elinya ephovo ele. Hiyo nokhomela efio ya telefoni okhuma Mwako Mutaseke, imilya sophiyeryaka miraru ni nusu walá mixexe, mpakha omamaxani. Nto yanikhuruwela eviraka mumphitoni mwamukhani, masi, etthapwe iwe, khivaweryaneya ohimya mphito. Munnona? Nto epheyo erumaka ni itthu sothene, vàhiripela ni etthapwe ni epheyo ni, erowaka, khivaweryaneya osuwela vatthu varyanyu. Vano, etthu emosa miyo kasuwelaka wira, numalá wila, nto miyo nkasuwela. . . Miyo kasuwela wira karowa epante emosa, kirowaka vasulu vamwako. Okhala wira kahana owelelela vamwako, ni namukattha aphwanyaneya vasulu vamwako, nto miyo kahana imilya sophiyaka thanu na mosa wira kiphiyerye. Mupuwele pahi, etthapwe ele emwareyaka, imilya thanu na mosa, muttupha mmosa pahi, mpakha miyo vaweryaka wona!

¹⁴⁶ Nto vo miyo—miyo kanikuxa rifle aka ntata *nna*, ni ntata *nna* kanihiya osulu sisa, ’okhala wira miyo kahikhomela e—efio mmirini siso ekhuruwaka, ifio sa telefoni mpakha omuxaxani, wira owo aweryeke olavula ni amwar’awe, nto ni

wihana okhuma weiwe, okhuma omwako. Nto miyo karowa omukhaliherya okhumiha-wo okathi ule wa ephovo. Nto karina ntata naka osulu so, kîraka, “O Muluku, mukihye kikwanye elinya ele.” Kânètta, nto mono aka wanikiwereya, wokhulumuwa, miyo nkawerya ovarelela, nto kahana ohiya. Nto kanimupatili kapwitthi n’umuhela *nno*; kanetta mavalo manli kitthikelaka ottuli wira kikhupali wira khanikipweteya, vano nuvenxa ntata naka, n’upajera wetta, wetta. Okelaka wila, orîpela, ephayo erumaka. Oh, miyo kanivara erintta emosa, ni wira “Ti yowo! Nnari, khahiyo.” Oh, eyo enivaha . . . Muhihiye eyo wovahani nsu nohisuwanyeya.

¹⁴⁷ Okathi vakhani, okathi miyo kahalelaka ohiya, ntata naka nahimana etthu. Oh, wulù! Miyo kaphiphwanyiwa, okathi warimèlalyaka. Miyo kivarela efio yele. Kiriha erifle vathi nànanoru, kirulá ekofiyo mmuruni, nto kikhala vavale. Miyo khwira, “O Muluku, monelo xeni onikhala ophwanyiwa, okathi munrimèlanyu.” Miyo khwira, “Kirowaka mpakha vathi va efio ila, miyo nkinihiya tho. Miyo kinovarela efio ila. Ela enokettiha mpakha vatthu vavo siryaya itthu sothene siri sòreraxa wa miyo elapo ela, vathi vale. Amwar’aka ni mwana, vòhivilela, kihisuwelaka vatthu miyo varyaka, kihisuwelaka mota wo opattiha moro, kihisuwela etthu yo wira, nto ipheyo sirumaka, ni irintta sirottowaka simoraka mmirini.” Miyo nkèrerya ohiya efio ile. Miyo kahivarelela efio ile mpakha eyo okiroiha weiwo itthu sothene siri sòreraxa wa miyo saryaya elapo ela.

¹⁴⁸ Ole wari mukhalelo wo wopiha, nto mukhalelo mulupale ottemula ephiro y’okhuma, masi khayari nusu ya ela. Nihiku nimos a miyo kahirimèla mutampini. Kahirowa ekereja ni ekereja, kiphavelaka ophwanya Etthu. Miyo kahirowa wa Adventista a Setimo dia, awo khukihimerya, “Musukeke nihiku na Esabadu, muhiye okhura enama.” Kahirowa ekereja Baptista, ekereja Baptista yopajera, owo khwira, “Muvenye pahi mwahimerya wira nyuwo munnimwamini Yesu Kristu Mwana a Muluku, nto miyo kinimopatisani, nto pahi.” Khayakhanle hat’etthu. Masi nihiku nimos a, munipanttani wapwehiwa makhala, miyo kahivenxa matata, kahivara ntata n’Etthu; ahiso, kireke, Etthu yahivara ntata naka. Eyo yari elinya ya Ekumi, Muhòleli. Nto Owo òkèttiha vòlipa mpakha va, miyo nkinrowa okhumiha matata aka vaFiuni vo. Miyo kinihela matata aka mwa Yowo. Muhiye iyaminelo, iromolelo yire etthu p’itthu sintthunaya wira, miyo kinimuvarela Muhòleli. Mana sothene sitonko okhala elapo ya vathi ni sothene siri Wirimu, satonko okhala etthu wa miyo, siri wokiseryani wa Elinya yela. Owo òkirùha olipa mpakha va, miyo kinomuroromela Yowo w’ohalelani wa ephiro. “Okathi Owo Eroho Yowarya enirwaya, Eyo enimoholelani ni owettihani mwa sothene . . .”

¹⁴⁹ Apatthani, Eyo yokirùha mpakha miyo varyaka olelo. Eyo yokikhaliha ele kiryaka. Miyo kinniweya vòthhapela

owoniheryani Yeyo nyuwo. Owo ti Muhòleli mmosa yowo miyo kinsuwelaka etthu, wa mulaponi mu walá osulsu Wu. Owo ti Muholeli aka miyo karowaka oxaya. Owo ti Muhòleli aka miyo karowaka omiserya. Owo ti Muhòleli aka miyo kalavulaka ni mutthu. Owo ti Muhòleli aka miyo kalaleyaka. Owo ti Muholeli aka miyo kàrupaka.

¹⁵⁰ Nto kaphiyererya okhwa, Owo onokhala omuratthini. Owo onokiholela mpakha epantte ekina y'ephiro. "Miyo nkinrowa wova hat'etthu yotakhala, mana Nyuwo muri ni miyo. Ekopo Anyu ni ttotto Anyu, sinokilaka ni okihola mpakha epantte ekina ya muratthi."

Nivekele

¹⁵¹ Tithi a Wirimu, miyo kinnixukhuru vanjene mwaha wa Muhòleli, Yowo onikettiha. Oh, imara sikina, Tithi, miyo nkinwerya omwiwa Yowo ni miyo, miyo kinnikhala òtuthuwa. Miyo kimmutthuna Yowo vakhiviru ni miyo okhala wira miyo nkinsuwela okathi onrowaka owelela omuratthini. Miyo kimmutthuna Yowo akhalé vakhiviru ni miyo. Muhikhalakhale mukihiyaka, Pwiya. Miyo nkinwerya olavula, nkinwerya olaleya, nkinwerya oxaya mutakhwani, nkinwerya omiserya mukerekhere wa muro, nkinwerya wettiha ekaro aka, khiyavo hat'etthu eniweryaka wira wohikhala ni Nyuwo. Nyuwo mwa Muhòleli aka. Mota ontteliwaka murima ohimerya muthukumano ola ohiyu ula, mota Nyuwo mukiholenlyanyu miyo mwa itthu iya sothene, mota Nyuwo okiruhalyanyu!

¹⁵² Miyo kanupuwela nihiku nno; wohivira iyakha sinjene, yemenlene va mphironi, nto okhala wira amusi aka yahira yonanara, khavo àlavula ni miyo. Miyo kàri mekhaka kitthunaka opatthani. Khavo àrina nata ni miyo. Awo khwira, "Atithi aya anamapaka evinyu a wìphini." Nto, Pwiya, miyo kanona wira khavo àtthuna olavula ni miyo. Nave miyo kinnaphenta atthu. Masi nihiku nimosà okathi vavarenlyaka Elinya eyo! Vano miyo kinnupuwela, Pwiya, kihana okhuma vakhani n'urowa mutakhwani wira kimumule vakhani. Exeni yirale yeyo? Khahi omutthu, khahi osoma; miyo nkirina hatá emosa. Masi ti Nyuwo, Pwiya. Nyuwo, Pwiya. Nyuwo munnikitthuniherya oluluwanya entthunaka, Nyuwo mokitthuniherya ovara ehopa yulupale, okhala wira Nyuwo mosuwela wira miyo katthuna wira yeyo. Nyuwo mokivaha axitithi ni aximai. Nyuwo mokivaha axinna alopwana n'athiyana. Nyuwo mokivaha ekumi aka. Nyuwo mokivaha amwar'aka. Nyuwo mokivaha etthoko. Nyuwo mwa Muholeli aka, Pwiya. Mukihiye miyo kivarelele ntata Nanyu, muhikihiye nnakhala kihiyaka. Ntata nimosà nakhulumuwa, miyo kinimwakakhanya matata pahi. Mukikhaliherye, Pwiya.

¹⁵³ Nto vano khula mutthu mu averelele elinya y'Ekumi yeyo, Pwiya, Eroho Yowarya yeyo eri Ekumi ahu, ephattuwelo enivaha

Ekumi. Ni wira Eyo enettihe hiyo othene mpakha Muttethe yowo w'otthapa iwe, weiwo miteko sa ekumi sinimalaya ni muteko ahu mulaponi onimalaya, nto khunrowa okhala wuluvala, nnakhala atthu òttètheya, nnakhala tho ohiyu w'okhulumuliha, nnakhala wunla n'ulompa, nnakhala wihana wa waltari, masi hiyo ninrowa okhala aximiravo iwe mahiku othene, eretta ni oxanka khasinrowa tho okhala. Khenrowa tho okhala etampi, nto hiyo ninrowa okhala mwa exariya ya Muluku mwa okathi wothehe onorwa, mwa Ohimala ohinimala. Munivahe yeyo, Tithi.

¹⁵⁴ Nto vano, Tithi, akhala mutthu ohitonko overela elinya yeyo ya Ekumi, wira awo aphwanye nanano va. Nto wira Eroho Yowarya Yeyo ekettinhe miyo... Nto miyo kinniweya ohimya mmurimani mwaka, ni ntata naka mwa Masu Anyu, Owo khula okathi òkhalana exariya. Miyo kinnivonya imara sinjene. Masi Owo okhalana exariya. Mmuhiye Yowo akhale ni miyo, Pwiya. Mukihiye miyo kikhale ni Yowo. Ni wira akina mu, ahimmusuwela Yowo ohiyu ula, wira awo avarele ntata Nawe nihinrukunuwa, wira awo akhale owettihwa.

¹⁵⁵ Nto nihiku nimoso hiyo nnophiya omuratthini. Onrowa okhala etthapwe vosisu ule, nave. Ephareya yulupale enrowa orumaka, Yordani mulupale, mawimpi amanaka, okhwa ophunyaka ekumi mwa hiyo. Masi, Muluku, miyo—miyo nkinrowa otuthuwa. Miyo kolakiherya mwaha owo khalai. Miyo kintthuna kirulé ekapaseti pahi, ntoko nakhotto, kirukunuwe, kiwehe ephiro ottuli wira kone mapuro Elinya ele ekettihalyayamo. Wona itakhwa sothene miyo sivinryaka, ni khula nivalo na makukhu a miwa, ni khula nikuttha na maluku miyo kivulanlyaka-mo, masi kivarenlene Efio. Sintoko Nyuwo muhimalyanyu, mulipa-olepa ohimya, "Akina aviraka mmàsini, ni akina aviraka mohuruwelani, akina aviraka mowereriwani wowixa, masi othene vathi va Ephome." Nto miyo kintthuna kikuxe Yeyo, Xowa ola a khalai va, yowo okikhapelenle mphironi mothene, nto kimuhele munluwoni Mwawe, kikhuwele, "Tithi, muvelèlihe mwatiya nno vosisu ula, miyo kinrowa owani." Nyuwo munokhala weiwo, Pwiya. Nyuwo mohimya yeyo. Nyuwo khamunvonya.

¹⁵⁶ Mmurèrihe khula mmosa ori va vano. Nto awo yahisuwele mota w'ovara Elinya ela, ni yahatonko okwannya Yeyo, matata òrera avenye nanano, matata anthuna, matata amphavela, nto akwannye elinya y'Ekumi enrowa owettiherya iye sintthuna murima aya, murettele womalela ni ohakalala, omumula mwa Kristu.

¹⁵⁷ Ni miru sahu sowùrama, yamukhala matata yarowa ovenya ni wira, "Mukihiye. Muvarele ntata naka"? Oh, Muluku orèriheni.

Okathi ephiro enrowaya okhala yòripela,
 Pwiya òrera, mukhale vakhiviru,
 Ekumi aka yamalamalaka;
 Kaphiya omuratthini, mwettihe metto saka,
 muvarele ntata naka,
 Mukuxe ntata naka, Pwiya òreraxa,
 mukettiherye oholo.

¹⁵⁸ Àmukhala mukina àrowa ovenyiha ntata, wira, “Pwiya, miyo kintthuna kone okwannya wa elinya y’Ekumi ohiyu ula. Kintthuna kone wira Kristu òkilevelela itampi saka, nto kintthuna kikhale mutthu musyá okuma ewora ela mpakha oholo”? Muluku orèriheni. Amukhala mukina onira, “Mukihye kokwannyeni Nyuwo, Pwiya. Mukihye kihisuwele mmansaka”? Muluku orèriheni, murokor’aka. “Mukihye kihisuwele mmansaka, nto kiphwanye yeyo, Pwiya, mwa Nyuwo.” Muluku orèriheni. Nto Muluku orèriheni. Ti yeyo. “Mukihye kihisuwele mmansaka, Pwiya. Mukihye kiliyale.” Muluku orèriheni, munna. “Mukihye. . .” Muluku orèriheni, murokor’aka. “Mukihye kihye ankhilli aka othene pahi.” Muluku orèriheni, murokor’aka. Muhilipe ni miyettiho sopakiwa ni mutthu. Mmutthare Muhòleli, Owo onimoholelani mw’Ekekhai yothene. “Mukettihe miyo, Pwiya Yesu, mukettihe.” Muluku orèriheni ottuli iwo. Oh, akhala matata manjene avenxiwe, antthuna wopowa. Vano hiyo nryene. . .

¹⁵⁹ Altari va, khivanihaneliwa waltari, okhala wira athu amphwanyaneya vavo wothene. Masi Owo ori vavale. Nyuwo mosuwela orattene wira, okathi muvenxalyanyu ntata nanyu, yokhala yiranan’ye mmurimani mwanyu. Yesu ohimmye wira, “Ole oniwa Masu Aka ni onimwamini Ole okirumme Miyo, onokhalana Ekumi yohimala.” Nyuwo munira eyo n’ixariya? Nto yokhala etanki va yosareya màsi. Onokhala okathi munjene w’opatiso. Nivekele.

¹⁶⁰ Tith’ihu a Wirimu, Mutthaka ola wothikilaseya ohiyu ula ni nsu nõvolola, Eroho Yowarya siso eronwene nipuro nno. Eyo eronwe vavo Eyo vatthuneliwaya, nto akhala anjene, Pwiya, ohiyu ula, òphiyerayaka muloko ni athanu walá miloko mili avenxa matata aya, ahimyaka wira ammutthuna Muhòleli. Awo annisuwela wira yererya withepya mmansaya. Awo yererya wira, “Miyo kiri sana,” masi muhina mme awo annisuwela wira khakhanle. Nto awo antthuna awoneni Nyuwo, Pwiya. Awo ammutthuna Muhòleli. Awo antthuna wilepiha. Nyuwo khamunatoko okhala osareriwa. Awo antthuna wilepiha wa ekwaha ela. Awo khansuwela mota wo ophiya-wo. Khavo onsuwela mota wo waroiha-wo; ti Nyuwo pahi. Awo anorwa mwaha wa Muhòleli ovaheriwe ni Muluku, Eroho Yowarya. Awo àvenxa matata aya.

¹⁶¹ O Eroho Yowarya ni Muhòleli, mwakhuruwele yawo. Mulevelele etampi yothene. Mwalevelele sottheke saya.

Mwakelihe mw'Erutthuni mwa Kristu ohiyu ula, mwemmo anrowaya wona muro wa Muluku oviraka mwa Elinya ele enrowa owettiha mpakha oYordani, nto okhuma oYordani mpakha Muttethe wa natiri. Wira awo atthareke ottuli wa Masu. Masu ahimye wira, "Murukunuxe murima, nto mupatisiwe ni Nsina na Yesu Kristu." Wira awo ahererye yeyo enamuna ekina. Wira awo atthareke pahi ottuli wa Masu, mana Owo t'Ule onrowa ohòlela. Awo ti—awo ti mavalò wira niwele mpakha nivare ntata na Muhòleli. Munivahe yeyo, Pwiya. Wira awo akhale Awinyu. Awo ari mmatatani Mwanyu vano, sintoko etthuvèlo, khavo mutthu oniwerya wakuxa-mo. Miyo kinnamini wira Nyuwo munimwakuxa, ntoko atthu owopowa. Miyo kinnamini awo àvenxa matata aya, awo khiyakanle o wira yeyo mmansaya ehikhanle Etthu yahimenrye. Owo ti Nyuwo, Eroho Yowarya ni Muhòleli.

¹⁶² Awo annona wira okathi onnikhuvèla, etthapwe enimorwa mulaponi, iyaminelo sulupale ni—ni itthu sinnitakanihana, ikereja sinnipatthana, sitakanihanaka. Nto, O Muluku, mota awo anereryaya wira, "Othene ole oriná omwanene ohana okhuma va ni orowa w'Alaska." Ni itthu sothene iya awo antutuxaya, khehiyo ya nanano wa hiyo, Muhòleli mulupale onòniha eyo mwa ephiro ya Masu. Hiyo ninvira epantte ya Yawo pahi.

¹⁶³ Tithi, Muluku, Nyuwo molavula ni yawo ohiyu ula, ni miyo kinnovahani yawo Nyuwo vano ntoko etthuvèlo ya Masu. Mwa Nsina na Yesu.

¹⁶⁴ Vano, apwehiwene vapulpitu va, Tithi, akhala maleso, ari a atthu aretta, mwanamwane mmosa, khino, mai mmosa, munna mmosa muthiyana, mulopwana; hatá ikwajo sa ikharari sikwajihiwene memmo. Nto vano miyo kinnivarela vakhiviru ni miyo. Vano, hiyo ninnixuttihiwa mBibiliani wira yanikuxiwa v'erutthuni va Paulo maleso ni ikuwo, nto atthu aretta yanivonihiwa, iroho sotakhala sànhàiya atthu. Vano hiyo nosuwela, Pwiya, wira Paulo ari mutthu, owo ari mutthu pahi. Masi yari eparakha ya Eroho Yowarya yari mwa yowo, yàrèriha maleso, ni wamini atthu yarinaya wira owo ari murummwa Anyu. Vano Paulo okuxiwa wa hiyo, masi khahí Muhòleli, Owo nlelo ori vava. Nto, Muluku, miyo kinnivekela wira Nyuwo murèrihe maleso ala, nto wira Muhòleli ettiherye yawo mpakha nipuro, nenne na wo ovahererya vòmalela.

¹⁶⁵ Hiyo nohimeriwa tho wira okathi Isarayeli amuttharawe Muhòleli aya, nto khuphiya oYordani, (kireke) Ephareya Yoxerya. Awo yahemexiwa mulinyani wa muteko aya, nto Muhòleli ahiwettiha mpakha weiwo. Mwaha wa xeni? Wira oniherye ovuwa Wawe. Nto okathi miroromelo sothene samanlyaya, nto Muluku ahiweha vathi mwa Nlumi na Moro nne, hatá ephwareya yeyo yokhwa yahituthuwa khuvilikiya

erowaka ottuli, nto yahikhala ephiro yapakeliwe Isarayeli wira ette mpakha muttethe wa natiri.

¹⁶⁶ Vekèkhai, Pwiya, Nyuwo nlelo mwa Muluku mmosaru. Athu ala alakela aKristu, alakela awo ari mphironi mwa muteko, masi awo àrùhiwa nipuro nna nophunyeya vavo iretta saphunyalyaya. Muwehe vathi va mwa Ephome ya Yesu ohiyu ula, xetwani ole onotuthuwa, owo onothika, ni an'Inyu anovira mpakha natiri a ekumi yoloka. Munivahe yeyo, Tithi. Miyo kinivelela yawo okhuma v'erutthuni vaka mpakha yawaya awo, mwa Nsina na Yesu Kristu.

¹⁶⁷ Miyo kinnivenyiha muthukumano ola oholo Wanyu, mo wamini miyo kinnakuxa mpakha waltari ovuwa wa Muluku Wirimu wu. Mwa otthuna wothene wa eretta, etthu p'itthu awo arinaya eri yohiloka, etthu p'itthu eri yohiloka mmakhaleloni mwaya nipuro pi nipuro, Muluku, mwarèrihe, makhalihe Awinyu. Mwavonihe, Tithi. Ni wira Owerya omuhihimunxe Yesu mmahiye, ovahe ekumi irutthu saya sinokhwa ni wakhalihe athu asyá mwa Kristu. Mwavahe ekumi yòrera ni ikuru wira yòrumèleni Nyuwo.

¹⁶⁸ Mukupuwele miyo, O Pwiya. Miyo ki murumeyi Anyu. Mukikhaliherye, kiphwanyaneyaka vòthuna mavekelo. Nto miyo kinvekela wira Eroho Yowarya enettihe ni enrumèle, ni enettihe mpakha nihiku onrowahu omona Yesu Kristu ethoni ni ethoni mwa Orwa Wawe w'ovuwa okathi hiyo onkumanahu ni Yowo musulu Wokuxiwani. Mwa Nsina na Kristu hiyo ninnivekela. Amen.

Miyo kinnimphehta Owo, miyo... (Nyuwo munnimphehta?)
Okhala wira Owo t'opajenre okiphenta miyo
Nto othuma wopowa waka
Vamwirini w'oKalvario.

¹⁶⁹ Vano, nyuwo mwahiphentaneke mmosa ni mukhwawe ole nyuwo munimonanyu, munrowa omuphehta sai Ole muhimonalyanyu? Vano hiyo nìpaka *Miyo Kinnimphehta Owo*, nrowe ninvahe namwattamanani ahu mukhono w'opatthani wa mphehto.

Miyo kinnimphehta Owo, . . .

Muluku orèriheni . . . ? . . . Muluku orèriheni . . . ? . . . Muluku orèriheni . . . ? . . . Muluku orèriheni, Munna Neville . . . ? . . . Uh-Uhuh. Muluku orèriheni . . . ? . . .

Vamwirini w'oKalvario.

Vano nimuvenxere matata ahu Yowo.

Miyo kinnimphehta Owo, miyo kinnimphehta Owo.
Okhala wira Owo t'opajenre okiphenta miyo

Nto othuma wopowa waka
Vamwirini w'oKalvario.

¹⁷⁰ Wa esipo yòrera, mwanitthuna wiwa emosa? Miyo kosuwela wira nirina muhòleli a isipo ni olaleya ehapari wa onikhuma Indianaopolis. Kinona wira owo onipa oCadle Tabernacle. Ti yeyo? Vàtepa orera, mulopwana. Owo ti opuro awe Cadle Tabernacle. Akavi animupuwela E. Howard Cadle? Oh, wulù! Muluku aitthuwihe munepa awe worera. Ntthokolo na musulu, muthiyana mmosa miyo wàkisivela omwiwa ipaka, onvikana khula mutthu vekèkhai kitonko aka omwiwa ipaka makhlelo aka othene, ari Muhano Cadle, ipaka, “Muhinatthi okhuma okatthi wanyu vosisu ula, nyuwo muhupuwela olompa mwa Nsina na Kristu Mopoli ahu, ntoko Mwakiheryo olelo?”

¹⁷¹ Ekhopela ele iwe y'ephiro vosisu omosa, empa emosa yamukhani ya ikatthi pili, miyo kahivenya, karowa ovolowa kipattihe moro. Efikau khiyavarela. Nto miyo kanhererya overeliha, nto ephayo yanikhuruwa, n'uttipiha etthu iyo witho waka. Nto wanirirya, nto kahalela wuma. Ni okame vathi wothene, nto miyo wohiwara isapattho; kehereryaka ovareliha efikau ila ekhani ni ya khalai ya elata, ni examaniya yamukhani vavo. Nto miyo pahi. . .Meda ni miyo nimalakaru othelana. Nto miyo kamwehererya, nto nntoro na khalai nari nònàna ni khinàpatta, nto miyo kikilanthi-ene vavale, kahupuwela, “Oh, wulu! Kinimwehererya tho.” Kahana orowa omutekoni, nto kivekhulelaka efikau ile ya khalai *sisale*. Nto kahokola mono kimutthukula radiu, nto owo khupajera wipa, “Muhinatthi okhuma okatthi wanyu vosisu ula, muhupuwela olompa,” miyo kiromorela vathi pahi, “mwa Nsina na Kristu Mopoli ahu, ntoko Mwakiheryo olelo?” Oh, mota onkisivelaya omwiwa muthiyana ole!

¹⁷² Kalapuwaru muro nihiku nno, miyo kokhupali wira kinomwiwa Muhano Cadle akilanthi-ene vavo. Nyuwo mosuwela, miyo okathi wothene kinnilaiherya okumana. Ekhopela ela nno ya muro wokhala Mwiri ohinimora, nyuwo mosuwela, Mwiri wa Ekumi; nto ekhopela ekina ya muro, nokhala nikhuru na Malaikha nnipa othana n'uhiyu, 'okhala wira khokhanle ohiyu iwe, nnipa nihiku nothene, mòne. Miyo kinorowa ophwanya opuro kikilathi pahi nto kiweke. Miyo kokhupali wira kinomwiwa Muhano Cadle iwe ipaka.

¹⁷³ Muluku amurèrihe munn'ihu. Miyo koliyala nsina nawe. Ti nivi, munna? [Munna onira, “Ned Woolman.”—Mol.] Munna Ned Woolman onowipelani vano. Munna Woolman, kinnitthapa okhala ni nyuwo wa ohiyu ula. [Munna Woolman onipa *Ekapela Ya Murima Aka*.]

MUHÒLELI EMK62-1014E
(A Guide)

Mutthak'ola wa Munna William Marrion Branham, opaceryawene olaleeriwe ni Enkelesi Ettiminku ohiyu, mahiku yettata 14 mweri wa Outubro, 1962, empa Branham Tabernacle oJeffersonville, Indiana, w'Amerika, okuxiwe wookaravariwa mufitani ya makineti khulempwa wothene ni nntaava n'Enkelesi. Otaphuleliwa nno mw'Emakhuwani okumiheriwe ni okaiwe ni Voice Of God Recordings.

EMAKHUWA

©2018 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org

Copyright notice

All rights reserved. This book may be printed on a home printer for personal use or to be given out, free of charge, as a tool to spread the Gospel of Jesus Christ. This book cannot be sold, reproduced on a large scale, posted on a website, stored in a retrieval system, translated into other languages, or used for soliciting funds without the express written permission of Voice Of God Recordings®.

For more information or for other available material, please contact:

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org